

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen

Esitykset paikallisen turvallisuussuunnittelun
arvioimiseksi ja mittaamiseksi

Sisäinen turvallisuus



SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 18/2009

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Paikallisen turvallisuussuunnittelun poikkihallinnollisen työn mittaaminen ja arviointi Ylitarkastaja Johan Pawli, pj. (1.9.2007-31.12.2008) Suunnittelija Petteri Suominen, työryhmän asiantuntija ja pj. alkaen 1.1.2009		Julkaisun laji Työryhmämuistio	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 8.8.2007 SM067:00/2007	
Julkaisun nimi Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen			
Julkaisun osat Muistio			
Tiivistelmä Valtioneuvoston periaatepäätöksissä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta (24.9.2004 ja 8.5.2008) on päätetty toimista paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämiseksi edelleen. Sisäasiainministeriön julkaisussa Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen 19/2006 kuvataan, miten valtioneuvoston paikallista turvallisuussuunnittelua koskevat päätökset tulee toimeenpanna. Sisäasiainministeriö asetti 8.8.2007 työryhmän laatimaan ehdotuksen siitä, miten paikallista turvallisuussuunnittelua tulee jatkossa arvioida valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi työryhmän tuli laatia ehdotus siitä, miten paikallisen turvallisuustyön etenemisestä tulee raportoida sekä turvallisuussuunnittelussa käytettäväksi mittareiksi ja arviointimenetelmiksi ottaen huomioon paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen tason erilaiset tarpeet. Työryhmä esittää, että turvallisuustyön tuloksia seurataan valtakunnallisella tasolla osana peruspalvelujen arviointia ja sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta ja arviointia. Aluehallinnon tasolla seuranta liitetään peruspalvelujen arviointiin ja siinä käytetään ARTU-työvälinettä. Paikallisella tasolla turvallisuussuunnittelua seurataan ARTU-työvälineen avulla ja sitä hyödynnetään kunnan strategisessa suunnittelussa. Työryhmä esittää mittareita ja arviointimenetelmiä käytettäväksi turvallisuussuunnittelussa sekä esittää kolme vaihtoehtoista mallia väkivallan seurantamittarin kehittämiseksi. Työryhmä esittää, että 1.1.2010 aloittavat valtion aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät ja koordinoivat turvallisuusyhteistyön mittareiden kehittämistä yhteistyössä kuntien kanssa ja varmistavat, että hyvät käytännöt leviävät valtakunnallisesti. Työryhmän raportti sisältää myös ehdotukset siitä, miten ARTU-työvälinettä tulisi kehittää jatkossa jotta se palvelisi turvallisuustyön seuranta ja kehittämistä. Lisäksi tulisi asettaa projektiryhmä selvittämään, miten ARTU-työvälineen seurantatietoja voidaan siirtää PATIO paikkatietojärjestelmään			
Avainsanat (asiasanat) turvallisuus, yhteistyö, onnettomuus, rikos			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-443-7 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 18/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-442-0
Kokonaissivumäärä 52	Kieli suomi	Hinta 25,00	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Mätning och utvärdering av tväradministrativt arbete som en del av den lokala säkerhetsplaneringen Överinspektör, Johan Pawli, ordförande (1.9.2007-31.12.2008) Planerare Petteri Suominen, expert i arbetsgruppen och ordförande fr.o.m. den 1 januari 2009		Typ av publikation Promemoria av arbetsgruppen	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 8.8.2007 SM067:00/2007	
Publikation (även den finska titeln) Mätning och utvärdering av tväradministrativt säkerhetsarbete (Poikkihallinnollisen turvallisuustyön)			
Publikationens delar Promemoria			
Referat I statsrådets principbeslut om programmet för den inre säkerheten (den 24 september 2004 och den 8 maj 2008) fattades beslut om åtgärder för vidareutveckling av den lokala säkerhetsplaneringen. I inrikesministeriets publikation Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen 19/2006 (Utveckling av det lokala säkerhetsarbetet 19/2006) behandlas genomförandet av statsrådets beslut om den lokala säkerhetsplaneringen. Inrikesministeriet tillsatte den 8 augusti 2007 en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag till hur den lokala säkerhetsplaneringen i framtiden ska utvärderas nationellt, regionalt och lokalt. Vidare hade arbetsgruppen till uppgift att utarbeta ett förslag till rapportering om hur det lokala säkerhetsarbetet framskrider samt vilka indikatorer och utvärderingsmetoder som skulle lämpa sig för säkerhetsplaneringen med hänsyn till olika behov på lokal, regional och nationell nivå. Arbetsgruppen föreslår att uppföljningen av de resultat som uppnåtts i säkerhetsarbetet ska på nationell nivå kopplas samman med utvärderingen av basservice och uppföljningen och utvärderingen av programmet för den inre säkerheten. Inom regionalförvaltningen kopplas uppföljningen samman med utvärderingen av basservice och i uppföljningen används ARTU-program. ARTU används även i uppföljningen av säkerhetsplaneringen på den lokala nivån och utnyttjas i kommunernas strategiska planering. Arbetsgruppen föreslår att det i säkerhetsplaneringen används indikatorer och utvärderingsmetoder och kommer med tre alternativa förslag till utvecklingsmodeller för sådana indikatorer. Arbetsgruppen föreslår att statens nya regionförvaltningsverk samt närings-, trafik- och miljöcentraler som inleder sin verksamhet den 1 januari 2010 ska i samarbete med kommunerna främja och samordna utvecklingen av indikatorer för säkerhetssamarbetet. Dessa ska också se till att indikatorerna tas i bruk i hela landet. Arbetsgruppens rapport innehåller också förslag till vidareutveckling av programmet ARTU så att det kunde användas för uppföljningen och utvecklingen av säkerhetsarbetet. Dessutom borde man tillsätta en projektgrupp för att reda ut hur uppföljningsuppgifterna kan överföras från ARTU till geografiskt informationssystem PATIO.			
Nyckelord säkerhet, samarbete, olycka, brott			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-443-7 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 18/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-442-0
Sidoantal 52	Språk finska	Pris 25,00	Sekretessgrad offentlig
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisäasiainministeriölle

Sisäasiainministeriö asetti 8.8.2007 työryhmän laatimaan ehdotuksen siitä, miten paikallista turvallisuussuunnittelua tulee jatkossa arvioida valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi työryhmän tuli laatia ehdotus siitä, miten paikallisen turvallisuustyön etenemisestä tulee raportoida sekä turvallisuussuunnittelussa käytettäviksi mittareiksi ja arviointimenetelmiksi ottaen huomioon paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen tason erilaiset tarpeet.

Työryhmän asettamisen perustui valtioneuvoston periaatepäätöksiin sisäisen turvallisuuden ohjelmasta (24.9.2004 ja 8.5.2008) ja niissä asetettuihin tavoitteisiin paikallisen turvallisuussuunnittelun edelleen kehittämiseksi. Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämisen lähtökohdat on kuvattu sisäasiainministeriön julkaisussa Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen 19/2006.

Työryhmän kokoonpano oli seuraava: ylitarkastaja Johan Pawli, SM (puheenjohtaja 8.8.2007-31.12.2008), pelastusylitarkastaja Ilkka Heinonen, Etelä-Suomen läänihallitus, pelastusylitarkastaja Risto Kekki, Länsi-Suomen läänihallitus, pelastustarkastaja Markku Kirvesniemi, Etelä-Suomen lääninhallitus, poliisitarkastaja Jorma Laitinen, sisäasiainministeriö, ylitarkastaja Paula Leppänorro-Jomppanen, Lapin lääninhallitus, lääninkomisario Petri Marjamaa, Itä-Suomen läänihallitus, erikoissuunnittelija Pekka Nupponen, Etelä-Suomen lääninhallitus, kehityspäällikkö Salme Sundqvist, Suomen Kuntaliitto, lääninylikomisario Vesa Tikkala, Oulun lääninhallitus, dosentti Sirpa Virta, Tampereen Yliopisto ja erikoissuunnittelija Pirjo Virtanen, Etelä-Suomen lääninhallitus. Työryhmän sihteerinä toimi neuvotteleva virkamies Tiina Männikkö ajalla 8.8.2007 - 31.8.2008.

Työryhmä kutsui asiantuntijajäseneksi erikoissuunnittelija Petteri Suomisen, Etelä-Suomen lääninhallitus. Suominen toimi työryhmän sihteerinä ajalla 1.9.2008–31.12.2008. Työryhmän määräajan päättymisen jälkeen 1.1.2009 Suominen vastasi työryhmän raportin ja ehdotusten saattamisesta tässä raportissa esitettyyn lopulliseen muotoon yhdessä työryhmän muiden jäsenien kanssa.

Keskeiset ehdotukset lyhyesti perusteltuna ovat seuraavat.

Työryhmä esittää, että turvallisuusyhteistyön tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti;

- 1) valtakunnallisella tasolla osana valtiovarainministeriön ohjaamaa peruspalvelujen arviointia sekä sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta ja arviointia. Arviointi tehdään joka toinen tai joka kolmas vuosi.

- 2) valtion aluehallinnon tasolla osana valtiovarainministeriön toteuttamaa peruspalveluiden arviointia sekä ARTU -työvälineen avulla. Arviointi tehdään joka toinen vuosi.
- 3) paikallisella tasolla ARTU -työvälineen avulla. Paikallisella tasolla turvallisuussuunnittelua voidaan hyödyntää kunnallisessa strategisessa suunnittelussa, kuten hyvinvointistrategioissa. Arviointi tehdään vuosittain.

Työryhmä esittää, että paikallista turvallisuussuunnittelun etenemistä raportoidaan;

- 4) Valtakunnallisella tasolla sekä osana valtiovarainministeriön toteuttamaa peruspalvelujen arviointia että osana sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta
- 5) Alueellisella tasolla osana peruspalvelujen arviointia sekä ARTU -työvälineen avulla
- 6) Paikallisella tasolla turvallisuustyön arvioinnin tulee perustua toimijoiden (kunta, poliisi ja pelastustoimi) itsearviointiin ARTU -työvälineeseen tallennetun valmiin arviointilomakkeen avulla. Arviointilomake on liitteenä (liite 1). Itsearvioinnin pohjalta tehdään raportti kunnanvaltuustolle joka toinen vuosi tai kunnanvaltuuston päättämän aikataulun mukaan.

Työryhmä esittää, että;

- 7) 1.1.2010 aloittavat valtion aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät ja koordinoivat turvallisuusyhteistyön mittareiden kehittämistä yhteistyössä kuntien kanssa. Tämä tapahtuu tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntien kanssa ja varmistaen, että hyvät käytännöt leviävät laajemmalle.
- 8) Poliisihallinto kehittää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa väkivaltaindeksin. Väkivallan kasvu on 2000-luvulla perustunut pitkälti lievien pahoinpitelyn kasvuun, törkeät pahoinpitelyt ovat olleet laskussa. Väkivaltaindeksin käyttö tasapainottaa lievien tekojen ja yksittäisten vakavien väkivaltarikosten vaikutusta suhteessa useisiin muihin väkivaltarikokseen. Tämän tyyppinen indeksi-mittari on käytössä katuturvallisuuden ja liikenneturvallisuuden osalta. Tässä raportissa on ehdotettu kolmea vaihtoehtoista mallia väkivaltaindeksiksi. (liite 3)

Työryhmä esittää, että;

9) ARTU -työväline pitää ottaa valtakunnallisesti käyttöön, jotta työryhmän ehdotukset voidaan toteuttaa, erityisesti raportoinnin osalta. ARTUa tulee kehittää edelleen. Tässä raportissa on myöhemmin esitetty toimenpiteitä ARTUn kehittämiseksi.

10) Perustetaan projektityöryhmä selvittämään teknisiä vaatimuksia siirtää ARTU -työvälineen seurantatietoja PATIO paikkatietojärjestelmään. Projektiryhmän vetovastuu tulisi olla PATIO paikkatietojärjestelmäkehittäjällä (Oulun lääninhallitus).

Työryhmä luovuttaa laatimansa ehdotuksen paikallisen turvallisuustyön arvioinnin, mittaamisen ja raportoinnin kehittämiseksi sisäasiainministeriölle.

Sisällys

1 Johdanto.....	11
2 Työryhmän lähtökohdat.....	12
3 Välineitä paikallisen turvallisuustyön seurantaan ja arviointiin.....	14
3.1 ARTU-ohjelma.....	14
3.2 Peruspalvelujen arviointi.....	15
3.3 PATIO-paikkatietojärjestelmähanke.....	16
3.4 Itsearviointi	16
4 Työryhmän ehdotukset	17
4.1 Yhteistyön kehittäminen	18
4.2 Ehdotus malliksi paikallisen turvallisuussuunnittelun tulosten seurantaan ja arviointiin	18
4.3 Ehdotus malliksi paikallisen turvallisuussuunnitteluprosessin (etenemisen) arviointiin	20
4.4 Ehdotus turvallisuussuunnittelussa käytettävistä mittareista	21
4.4.1 Syrjäytymisen ehkäisy	22
4.4.2 Häiriökäyttäytymisen ehkäisy	24
4.4.3 Onnettomuuksien ennalta ehkäisy	25
4.4.4 Liikenne- ja vesiliikenneturvallisuus.....	26
4.4.5 Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta.....	27
4.4.6 Väkivallan vähentäminen	27
4.4.7 Rikoksen uhrin asema.....	28
4.4.8 Yritystoiminnan turvallisuus	29
4.5 ARTU -työvälineen jatkokehitys	30
5 Johtopäätöksiä ja yhteenveto	31

Liitteet

Liite 1 Turvallisuussuunnittelun itsearviointi	34
Liite 2 Turvallisuussuunnittelussa käytettäviä esimerkkimittareita	38
Liite 3 Väkivaltaindeksi	42

1 Johdanto

Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää ja parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Turvallisuussuunnittelua toteutetaan laajana yhteistyönä, johon osallistuvat eri viranomaiset, järjestöt ja elinkeinoelämän edustajat. Valtioneuvoston toukokuussa 2008 hyväksymässä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa edellytetään viranomaisten poikkihallinnollista yhteistyötä ja turvallisuussuunnittelua.

Sisäasiainministeriön johdolla toiminut työryhmä valmisteli vuonna 2006 ehdotukset siitä, miten sisäisen turvallisuuden ohjelmassa vahvistetut linjaukset voidaan toteuttaa käytännössä. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä käsitteli ehdotukset toukokuussa 2006, hyväksyi ne ja päätti käynnistää niiden toimeenpanon. Toimeenpano käynnistyi poliisin ylijohdon elokuussa 2006 poliisipäälliköille lähettämällä kirjeellä, jossa määrättiin poliisipäälliköt kutsumaan koolle kokous turvallisuussuunnitelmien tarkistamisen käynnistämiseksi. Valtakunnalliseksi tavoitteeksi asetettiin, että uusien linjausten mukaiset, laajasti turvallisuusasiat kattavat paikalliset turvallisuussuunnitelmat käsitellään vuoden 2009 alussa työnsä aloittavissa kunnanvaltuustoissa.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun voidaan katsoa käynnistyneen jo vuonna 1997 osana lähipoliisitoimintaa. Paikallista turvallisuussuunnittelutyötä jatkettiin rikosentorjuntayhteistyönä valtioneuvoston vuonna 1999 tekemällä Turvallisuustalkoot -päätöksellä. Rikosentorjuntaan keskittyviä paikallisia turvallisuussuunnitelmia laadittiin pääsääntöisesti poliisin johdolla. Valtioneuvosto teki 23.9.2004 päätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta. Ohjelmassa päätettiin, että turvallisuussuunnittelua tulee laajentaa koskemaan kaikkia keskeisiä turvallisuusongelmia. Samassa yhteydessä valtioneuvosto linjasi, että turvallisuussuunnitteluun tulee entistä tiiviimmin kytkeä viranomaisten lisäksi myös järjestöt ja elinkeinoelämän edustajat.

Sisäasiainministeriö asetti 8.8.2007 hankkeen kehittämään mallia ja välineitä paikallisen turvallisuussuunnittelun poikkihallinnollisen työn arvioimiseksi ja mittaamiseksi. Hankkeen toimikaudeksi sovittiin 1.9.2007 - 31.12.2008. Työryhmän tehtäväksi määriteltiin seuraavat asiat:

1. Laatia malli siitä, miten paikallista turvallisuussuunnittelua tulee seurata ja arvioida. Mallin tulee kattaa paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen taso sekä näiden väliset liittymäkohdat.

2. Laatia ehdotus siitä, miten paikallisen turvallisuustyön etenemisestä tulee raportoida.
3. Tehdä ehdotus turvallisuussuunnittelussa käytettäviksi mittareiksi ja arviointimenetelmiksi ottaen huomioon paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen tason erilaiset tarpeet. On tärkeää, että osa arvioinnissa käytettävistä mittareista on yhteisiä yhteisen tietopohjan ja -järjestelmien varmistamiseksi sekä kehityksen seuraamisen ja vertailukelpoisuuden varmistamiseksi. Arvioinnissa käytettävät menetelmät voivat olla myös ei-numeraalisia.

Työryhmän asettamispäätöksessä edellytettiin, että työryhmä toimii kiinteässä yhteistyössä läänien kanssa hyödyntäen lääneissä tehtävää turvallisuussuunnittelua tukevaa ja edistävää työtä (läänien sisäisen turvallisuuden työryhmät, johtopäätökset 22.1.2007). Myös paikallisen tason tarpeet ja näkemykset tulee ottaa huomioon. Mahdollisimman laajan tietopohjan saaminen kehittämistyön tueksi edellyttää, että työryhmä verkostoituu tehokkaasti eri tahojen kanssa.

2 Työryhmän lähtökohdat

Tavoitteiden toteutuminen on turvallisuussuunnittelun vaikuttavuuden kannalta keskeisessä asemassa. Arvioinnin avulla tulisi pystyä osoittamaan tuloksia, joilla perustellaan turvallisuussuunnitteluun panostettuja resursseja.

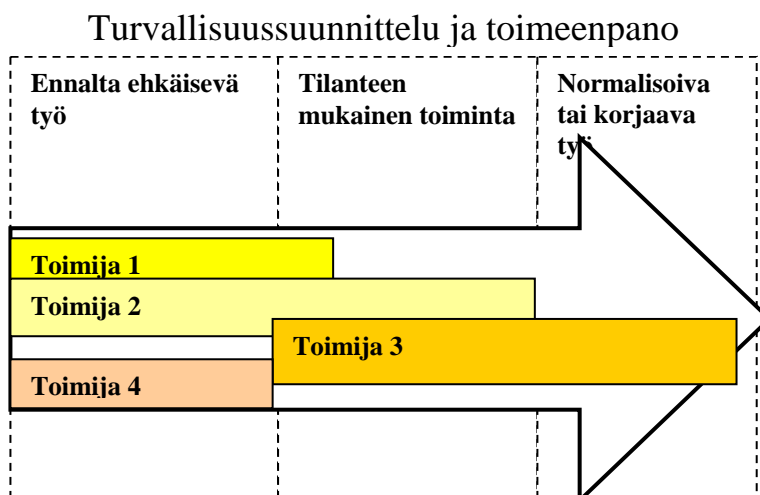
Työryhmä on havainnollistanut poikkihallinnollista paikallista turvallisuussuunnittelua palveluketjun avulla, jotta eri toimijoiden paikka palveluketjussa nousisi selkeästi esille. Tällä tavoin pyritään myös havainnollistamaan päällekkäisyyksiä ja löytämään mahdollisia katvealueita. Tavoitteena on kiinnittää eri viranomaisten ja toimijoiden huomiota oman vastualueensa tehtävään palveluketjussa ja siihen, miten tehtävät limittyvät muiden toimijoiden kanssa.

Paikallinen turvallisuussuunnittelu on ennen kaikkea yhteistä tekemistä (suunnittelua, toteutusta ja seurantaa sekä arviointia) hallinnonrajojen yli. Prosessin toimivuutta voidaan paremmin arvioida kun kunkin toimijan tehtävä palveluketjussa on selvä kaikille palveluketjussa toimiville palveluntuottajille. Samalla voidaan kuvata konkreettisesti, missä vaiheessa prosessia on mahdollista vaikuttaa valittuun uhkaan ja mitä eri toimijat voivat omalta osaltaan tehdä. Prosessin arviointi suoritetaan paikallisella tasolla. Paikkakunta-kohtainen

prosessin arvio on aina tapauskohtainen ja sidottu arvioitavaan paikkakuntaan ja turvallisuussuunnitelman sisältöön.

Paikallisessa turvallisuussuunnittelussa tarvittava yhteinen tekeminen on kuvattu alla olevassa kuvassa prosessina, joka koostuu kolmesta osa-alueesta: ennalta ehkäisevä työ, tilanteen mukainen toiminta sekä normalisoiva tai korjaava työ. Tarkoituksena on nostaa esille ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys sekä herättää ajatuksia koko palveluketjun toimivuudesta sekä toimenpiteiden mahdollisesta kasautumisesta normalisoivaan tai korjaavaan työn osa-alueelle. Tavoitteena tulisi olla toimenpiteiden ja myös voimavarojen suuntaaminen entistä enemmän ennaltaehkäisevään työhön, jolloin myös voimavaroja korjaavasta työstä voitaisiin vähentää.

Kuva 1 Turvallisuussuunnittelu ja toimeenpano palveluketjussa



Työryhmä on käyttänyt Paikallisen turvallisuustyön kehittämistä (19/2006) käsittelevän raportin osa-alueita pohjana mittareiden kehittämiseen. Osa-alueita on muokattu ja työryhmä on tietoinen siitä, että muokatut osa-alueet eivät kata kaikkia turvallisuussuunnittelun tarpeita. Näiden osa-alueiden kartoitus ja niihin liittyvien mittareiden kokoaminen kuuluu luonnollisena osana turvallisuussuunnittelun kehittämiseen, jota voidaan toteuttaa esimerkiksi vuotuisissa paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarissa.

Turvallisuussuunnittelun osa-alueita ovat

- Syrjäytymisen ehkäisy

- Häiriökäyttäytymisen ehkäisy
- Onnettomuuksien ennalta ehkäisy
- Liikenne- ja vesiliikenneturvallisuuden parantaminen
- Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta
- Rikoksen uhrin asema
- Yritystoiminnan turvallisuus
- Muut paikalliset tarpeet

3 Välineitä paikallisen turvallisuustyön seurantaan ja arviointiin

Työryhmä on kartoittanut vaihtoehtoja millä tavoin paikallista turvallisuussuunnittelua voidaan seurata ja arvioida. Keskeisimpinä seurannan ja arvioinnin välineinä nousi esiin turvallisuussuunnittelun työväline ARTU, peruspalvelujen arviointityö sekä siihen liittyvä PATIO -paikkatietohanke ja turvallisuussuunnitteluprosessin arvioinnissa käytettävä johdon itsearviointi

3.1 ARTU-ohjelma

ARTU -ohjelma on Sisäasiainministeriön toimeksiannosta Valtion Teknillisen Tutkimuskeskuksen (VTT) kehittämä internetpohjainen ohjelma arkipäivän turvallisuushkien kartoittamiseen ja arvioimiseen.

Ohjelma on tarkoitettu paikallista turvallisuussuunnittelutyötä tekevien henkilöiden tueksi heidän kartoittaessaan alueellisia turvallisuushkia. Näkökulma uhkiin on kansalaisten näkökulma: mitkä ovat niitä tekijöitä, jotka kansalaiset kokevat merkityksellisiksi uhkatekijöiksi ja jotka esimerkiksi pelkotilojen vuoksi rajoittavat heidän toimintaansa omassa elinympäristössään. Tällaisia uhkia saattavat aiheuttaa esimerkiksi nuorten alakulttuurien liikehdintä, huumeiden käytön yleistymisen, villieläinkannan lisääntyminen, vaikeudet liikkua rakennetussa ympäristössä, uimavesien likaantuminen, holtiton liikennekäyttäytyminen sekä asuntomurtojen tai epidemioiden lisääntyminen. Uhkatekijäksi voidaan kokea myös julkisten palveluiden saantiin liittyvät ongelmat, esimerkiksi palveluiden riittämättömyys.

Ohjelman päätarkoitus on kerätä yhteiseen tietokantaan sellaisia uhkatekijöitä, jotka vaativat hallintorajat ylittävää yhteistyötä viranomaisten välillä uhkien hallitsemiseksi. Uhkat voivat olla jo toteutuneita, mutta niille ei ole löydetty tehokasta hallintatapaa, minkä vuoksi tilanne on ehkä pitkittynyt. Toisaalta uhkatilanne voi olla vasta ilmenemässä, jolloin siihen haetaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. ARTU- ohjelman käytön merkittävä hyöty onkin alueellisen turvallisuuden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Keskustelu työn eri vaiheissa on keskeistä, jotta monimutkaisten ongelmien taustat ja parhaat hallintakeinot ja -suunnitelmat voidaan selvittää.

Ohjelman omistaa sisäasiainministeriö, jonka kautta on jaettu myös ohjelman käyttöoikeudet paikallisille turvallisuussuunnitelmien valmisteluun osallistuville. ARTU -työvälineen käyttö varten on luotu käsikirja. Käsikirja löytyy internetistä osoitteesta <http://www.intermin.fi>.

3.2 Peruspalvelujen arviointi

Lääninhallituslain 2 §:n mukaan lääninhallituksen tehtävänä on arvioida asianomaisen ministeriön ohjauksessa alueellisesti toimialansa peruspalveluja. Tässä raportissa peruspalveluilla tarkoitetaan edellä mainittua lääninhallituksen arviointikohteena olevia peruspalveluita.

Hallinto- ja kuntaministeri Kiviniemi on käynnistänyt Aluehallinnon uudistamishankkeen (ALKU -hanke) kesällä 2007. Hankkeen tavoitteena on kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto. Työryhmä on lähtenyt työssään siitä, että vaikka aluehallintoviranomaisten rakenne muuttuisikin, niin peruspalvelujen arviointitehtävä säilyy edelleen aluehallintoviranomaisen tehtävänä. Kuntaliitto on esittänyt näkemyksensä, että valtion aluehallinnon uudistushankkeen eli Alku- hankkeen yhteydessä tulisi selvittää peruspalvelujen arviointitoiminnan kokonaisuus.

Lääninhallitukset ovat arvioineet toimialansa peruspalvelujen alueellista saatavuutta ja laatua vuodesta 1996 lukien. Lääninhallituksia ohjaavat ministeriöt ovat vuosittain määrittäneet hallinnonalansa arviointikohteet. Ministeriöt ovat lisäksi yhteisesti sopineet poikkihallinnollisista arviointikohteista. Ministeriön edustajat keskustelevat arviointikohteista lääninhallituksissa arviointia suorittavien henkilöiden kanssa ja Suomen Kuntaliiton edustajien kanssa. Arviointikohteet sovitetaan yhteen valtiovarainministeriön johdolla toimivassa arviointiryhmässä ja lääninhallitusten yhteistyöryhmässä.

Valtiovarainministeriön ohjauksessa ja koordinoimana aluehallintoviranomaisten toteuttamalla peruspalvelujen arvioinnilla on valtakunnallista kehittämistä ja kuntien peruspalvelujen kehittämistä tukeva tehtävä. Arviointi tuottaa alueellista tietoa peruspalveluista säädösvalmistelua ja valtakunnallista suunnittelua sekä valtakunnallisten tavoitteiden seurantaan varten. Arvioinnin lähtökohtana on kansalaisnäkökulma. Arvioinnin eräänä tarkoituksena onkin parantaa kansalaisten mahdollisuuksia saada taloudellisesti tuotettuja ja laadukkaita peruspalveluja. Arvioinnissa pyritään yhdistämään aluehallintoviranomaisessa

eri hallinnonalojen asiantuntemusta ja tuomaan esille usean hallinnonalan yhteistä näkemystä monialaisista arviointikohteista.

Paikallisen turvallisuuden ja turvallisuussuunnittelun pitää olla jatkossa aluehallintoviranomaisen poikkihallinnollinen arviointikohde.

3.3 PATIO-paikkatietojärjestelmähanke

PATIO -paikkatietojärjestelmähanke on Oulun lääninhallituksessa sisäasiainministeriön aloitteesta käynnistetty hanke, jonka tavoitteena on luoda yhteiskunnan peruspalvelujen kysynnän ja tarjonnan tilannekuvapankki, ja joka mahdollistaa palvelujen ja palveluverkostojen vaihtoehtoisten tulevaisuuksien hahmottamista. PATIO toimisi myös peruspalvelujen hakuvälineenä kansalaisille.

PATIO -tietojärjestelmän avulla hallinnoidaan keskitetysti aluehallintoviranomaisten peruspalvelujen arvioinnin ajantasaisia tilasto- ja paikkatieto-aineistoja. PATIO toimii myös tilannekuvajärjestelmänä, jonka avulla on mahdollista tehdä analyysejä palvelurakenteista, palveluista ja niiden tuotantotavoista. Lisäksi PATIO on paikkatietoportaali, joka tarjoaa kartta-, graafi- ja taulukkopohjaisia tulostusnäkyymiä.

PATIO -paikkatietojärjestelmää on kehitettävä tukemaan myös paikallisen turvallisuussuunnittelun seuranta ja arviointia.

3.4 Itsearviointi

Itsearvioinnilla pyritään **toiminnan kehittämiseen** tarkastelemalla niitä organisaation toimintatapoja, joilla pyritään saavuttamaan tavoitellut tulokset. Itsearviointi on siis ensisijaisesti toiminnan kehittämisen menetelmä.

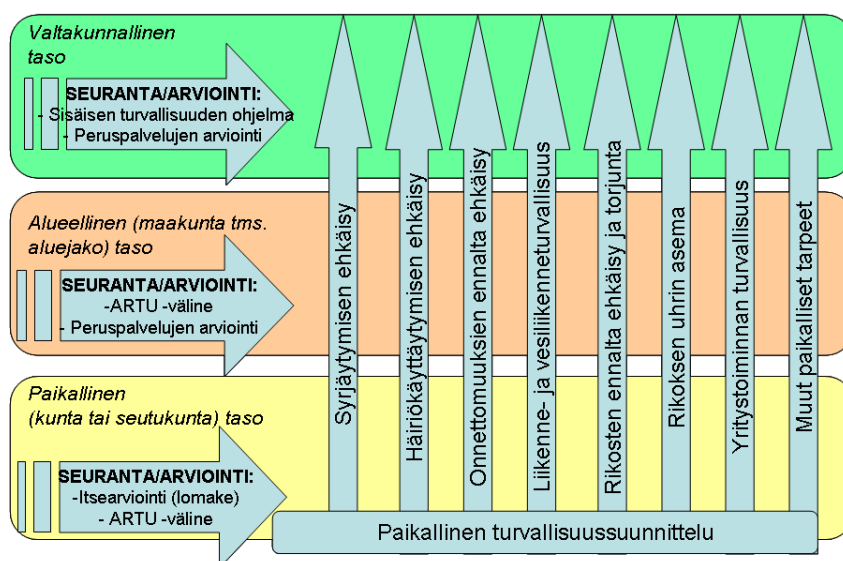
Itsearvioinnin avulla voidaan selvittää toiminnallisia kehittämiskohteita ja prosessin eri osa-alueiden toimivuus sekä yhteistyön rakenteet ja organisointi. Esille nousseiden kehittämiskohteiden perusteella voidaan suunnitella varsinaiset kehitystoimenpiteet. Itsearviointia tulisi hyödyntää paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ennen kaikkea **johtamisen apuvälineenä**. Edellä mainittuun ARTU -työvälineeseen tulee tallentaa itsearviointilomake, jota paikalliseen turvallisuussuunnitteluun osallistuvat johtoryhmät voivat hyödyntää ja jatkokehittää omiin tarpeisiinsa. Itsearviointilomake on kehitetty CAF -mallin (Common Assessment Framework) pohjalta. CAF on julkisen sektorin organisaatioille tarkoitettu laadunarviointityökalu.

4 Työryhmän ehdotukset

Turvallisuustyön ja turvallisuussuunnittelun tuloksia tulee seurata ja arvioida. Paikallista turvallisuussuunnittelua tulee arvioida eri tasoilla eri tavalla. Valtakunnallisella tasolla on syytä arvioida ennen kaikkea turvallisuussuunnittelun käyttöönottoa ja rinnastaa käyttöönottoastetta tavoitteisiin. Alueellisella tasolla arvioinnin on myös syytä huomioida alueellinen käyttöönotto sekä arvioida tuloksia alueellisiin erityisominaisuuksiin. Erityisominaisuudet voivat johtua muun muassa poikkeuksellisesta toimintaympäristöstä. Keskeisin arviointitaso on paikallinen taso. Paikallisella tasolla tulisi arvioida paikallista turvallisuussuunnittelua itsearviointin avulla. Itsearviointi sisältää seuraavat osa-alueet: johtaminen, strategia ja niitten toimeenpano, henkilöstö ja yhteistyö, resurssit, prosessit ja tulokset. Arvioinnin keskeisin osa-alue on tavoitteiden arviointi: onko toiminnalla saavutettu asetetut tavoitteet? Poikkihallinnollisuus muodostuu yhteisestä tekemisestä jonka johdosta tulisi arvioida yhteistä tekemistä.

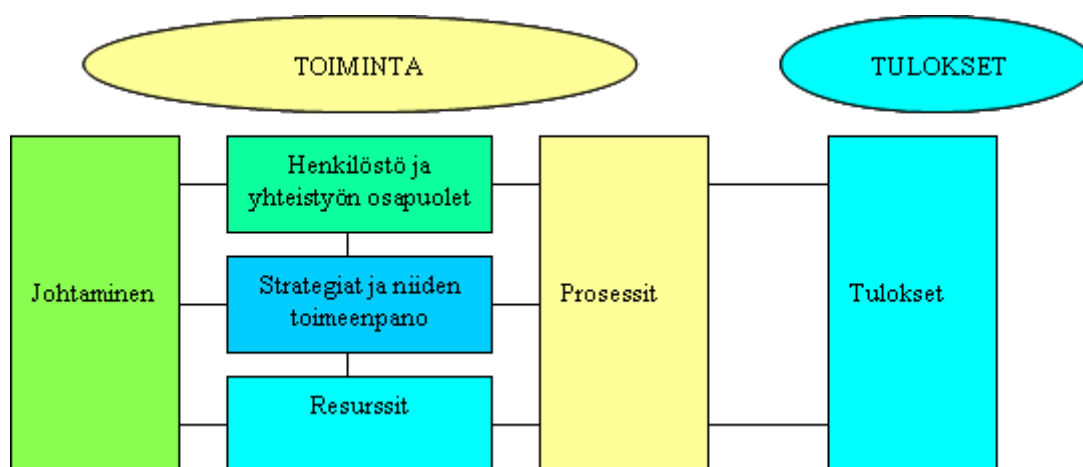
Tuloksista raportoidaan sekä toiminnasta vastaaville että työhön osallistuville. Näin voidaan arvioida, onko yhteistyö tuloksellista ja saavutetaanko sillä toivottuja tuloksia. Kuvassa 2 on kuvattu miten seuranta ja arviointityö jakautuva valtakunnalliseen, alueelliseen ja paikalliseen seurantaan

Kuva 2 Malli paikallisen turvallisuussuunnittelun tulosten seurantaan ja arviointiin



4.1 Yhteistyön kehittäminen

Tulosten ohella pitää arvioida itse toimintaa, yhteistyön rakenteita ja organisointia. Onko yhteistyö organisoitu mahdollisimman tehokkaalla tavalla, varmistaako se jatkuvuuden ja tuloksellisen toiminnan. Säännöllisellä ja avoimella arvioinnilla voidaan poistaa ennakoivasti yhteistyön esteitä ja varmistaa tuloksellinen toiminta. Tähän liittyy työryhmän ehdotus kohdassa 5.2., jossa kuvataan toiminnan arviointia. (vrt. kuva 2)



4.2 Ehdotus malliksi paikallisen turvallisuussuunnittelun tulosten seurantaan ja arviointiin

Ehdotus 1. Turvallisuusyhteistyötä ja tuloksia seurataan valtakunnallisella tasolla

- a) osana valtiovarainministeriön toteuttamaa peruspalvelujen arviointia, joka olisi syytä tehdä vähintään joka kolmas vuosi tai joka toinen vuosi.
- b) sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seurantaan ja arviointiin. Sisäisen turvallisuuden ohjelman seurannassa hyödynnetään ARTU -työvälineen tilastotietoa.

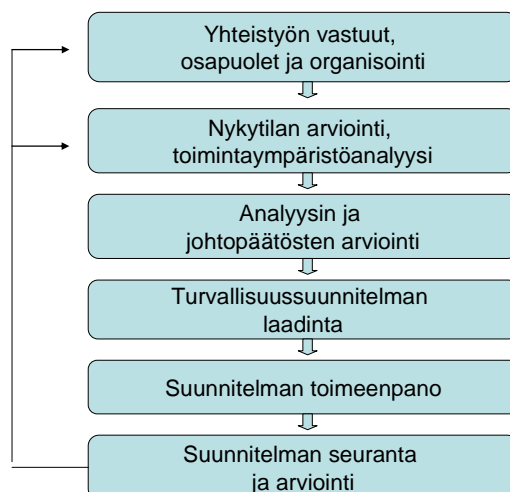
Ehdotus 2. Turvallisuusyhteistyötä ja tuloksia seurataan alueellisella tasolla

- a) osana valtiovarainministeriön ohjaamaa peruspalvelujen arviointia vähintään joka toinen vuosi. Ministeriöt määrittävät säännöllisesti poikkihallinnolliseksi arviointikohteeksi turvallisuussuunnittelun ja sopivat tässä yhteydessä arvioinnin yksityiskohdista. Arvioinnin tulokset esitetään mahdollisuuksien mukaan karttaesittämistä hyväksikäyttäen. PATIO – paikkatietojärjestelmähankkeessa olisi myös huomioitava paikallisen turvallisuussuunnittelun tarpeet.
- b) ARTU työvälineen avulla. Aluehallintoviranomaisilla tulee olla pääsy ARTU -ohjelmaan, jonka avulla voidaan seurata työn etenemistä. Paikallinen turvallisuussuunnittelu on määriteltävä ministeriöiden toimesta yhdeksi poikkihallinnolliseksi arviointikohteeksi aluehallintoviranomaisille. ARTU -ohjelmaa voidaan myös hyödyntää työkaluna peruspalvelujen arviointia valmisteltaessa

Ehdotus 3. Turvallisuussuunnittelua suositellaan seurattavaksi paikallisella tasolla ARTU -työvälineen avulla. ARTU -ohjelmaa kehitetään siten, että jokaisessa kunnassa tai kuntien yhteistyöalueella on mahdollista seurata oman kuntansa/alueensa turvallisuustyön etenemistä. Itsearviointia olisi syytä tehdä vuosittain. ARTU:un laaditaan valmiit raporttipohjat, joita voidaan hyödyntää raportoitaessa esimerkiksi poliittisille päättäjille. Turvallisuussuunnittelu pitäisi kytkeä kunnan valtuustojen hyväksymiin kunnallisiin strategioihin kuten hyvinvointistrategiaan.

4.3 Ehdotus malliksi paikallisen turvallisuussuunnitteluprosessin (etenemisen) arviointiin

Paikallinen turvallisuussuunnittelu prosessina on määritelty seuraavasti:



Ehdotus 4. Työryhmä esittää, että paikallista turvallisuussuunnittelun etenemistä raportoidaan valtakunnallisella tasolla sekä osana valtiovarainministeriön ohjaamaa peruspalvelujen arviointia että osana sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta

Ehdotus 5. Työryhmä esittää, että paikallista turvallisuussuunnittelun etenemistä raportoidaan alueellisella tasolla peruspalvelujen arvioinnin kautta sekä ARTU -työvälineen avulla

Ehdotus 6. Työryhmä esittää, että paikallista turvallisuussuunnittelun etenemistä arvioidaan ja raportoidaan paikallisella tasolla toimijoiden (kunta, poliisi ja pelastustoimi) toteuttaman itsearviointin avulla. Tätä varten tulee ARTU -työvälineeseen tallentaa työryhmän luoma itsearviointilomaketta. Itsearviointin pohjalta tehdään raportti kunnanvaltuustolle joka toinen vuosi tai kunnanvaltuuston päättämän aikataulun mukaan. Arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat osa-alueet:

1. Johtaminen
2. Strategia ja niiden toimeenpano
3. Henkilöstö ja yhteistyö
4. Resurssit
5. Prosessit
6. Tulokset

Itsearviointin avulla on tarkoitus arvioida prosessia, jolla paikallista turvallisuussuunnittelua paikallisella tasolla tehdään. Johdon (kunta, poliisi, pelastustoimi) itsearviointityössä on kaikkien suunnitteluun osallistuvien toimijoiden edustajien hyvä olla mukana. Työryhmä esittää, että suunnitteluprosessin arviointi toteutettaisiin vuoden tai kahden välein.

4.4 Ehdotus turvallisuussuunnittelussa käytettävistä mittareista

Työryhmä on turvallisuussuunnittelun seurantaan ja arviointia varten käsitellyt turvallisuussuunnittelun kannalta keskeisiä osa-alueita. Osa-alueiden valinta perustuu pitkälti sisäasiainministeriön julkaisuun Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen (19/2006) raporttiin.

Jokaisesta osa-alueesta on lyhyt selostus jonka yhteyteen on nostettu esille joitain esimerkkejä osa-alueelle sopivista mittareista. Ne eivät sovi kaikkiin tilanteisiin automaattisesti. Paikalliset olosuhteet ovat määräävässä asemassa kun pohditaan mittareiden valintaa.

Työryhmä on jakanut turvallisuusasiat seuraaviin osa-alueisiin:

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Häiriökäyttäytymisen ehkäisy
- Onnettomuuksien ennalta ehkäisy
- Liikenne- ja vesiliikenneturvallisuus
- Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta
- Rikoksen uhrin asema
- Yritystoiminnan turvallisuus
- Muut paikalliset tavoitteet

Esimerkkimittarit on koottu yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa. Työryhmä on huomionnut työssään Liikenneturvan, Sosiaali- ja terveysministeriön, Sosiaali- ja terveysalan tutkimuskeskuksen (STAKES), Helsingin poliisilaitoksen Venepoliisiyksikön, Suomen meripelastusseuran ja Rajavartiolaitoksen edustajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta saadut kommentit. Mittarit on pyritty jäsentämään niin, että niitä voi ryhmitellä luvussa 2 olevan prosessikuvauksen mukaan. Mittareita voidaan käyttää sekä turvallisuussuunnittelun pohjana turvallisuusanalyysissä sekä turvallisuussuunnitelman toteutumisen seurannassa.

Huomioitavaa on, että tässä esitetyt mittarit muodostavat yksinkertaisen peruspaketin ja, että mittareita on täydennettävä tarkemmilla paikallisten olosuhteiden mukaisilla mittareilla ja indikaattoreilla. Tässä esitetyt mittareiden jaottelu ja ryhmittely on vain yksi tapa ja esimerkki mainittujen mittareiden käytöstä. Oikea ja sopivin ryhmittely pitää viime kädessä räätälöidä valittujen osa-alueiden ja paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

Ehdotus 7. Valtion aluehallintoviranomaiset edistävät ja koordinoivat omalla alueellaan turvallisuusyhteistyön mittareiden kehittämistä yhteistyössä kuntien kanssa.

4.4.1 Syrjäytymisen ehkäisy

Syrjäytymisestä aiheutuvat kustannukset kunnille ja sitä kautta yhteiskunnalle ovat merkittävät. Kuntien taloudellisen tilanteen kiristyessä on mietittävä mitä olisi tehtävissä syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Mitä tarkoitetaan syrjäytymisellä? Tieteellisissä keskusteluissa jaetaan syrjäytyminen usein kolmeen näkökulmaan eli puhutaan sosiaalisesta syrjäytymisestä, työelämästä syrjäytymisestä ja kulttuurisesta syrjäytymisestä. Syrjäytymisen ehkäisyn yhteydessä on syytä nostaa esille myös syrjäytymisriski. Kaikki syrjäytymisvaarassa olevat eivät välttämättä syrjäydy. Syrjäytymisen käänköpuolena on osallistuminen muun muassa perhe-elämään, työelämään ja yhteiskuntaan. Näistä muodostuvat syrjäytymisen ehkäisyn haasteet, miten auttaa ihmisiä selviytymään perhe-elämässä, työelämässä ja yhteiskunnassa.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa 2008 – 2011 todetaan syrjäytymisen olevan sisäisen turvallisuuden keskeisin uhka. Työttömyys ja muut toimeentuloa vaikeuttavat ongelmat kuten ylivelkaisuus lisäävät yksilöiden välisiä tuloeroja, köyhyyttä ja syrjäytymisriskiä. Heikko koulutustaso, riittävien

osaamisvalmiuksien, erityisesti tietoyhteiskuntavalmiuksien puuttuminen ja harrastusten puute lisää riskiä joutua syrjään työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta. Syrjäytyminen voi ilmentyä myös osallistumattomuutena yhteiskunnalliseen toimintaan.¹ Syrjäytymisen erityispiirteenä on moniongelmaisuuksien kasaantuminen. Viranomaisten kyky auttaa yksittäistä kansalaista vaikeutuu ongelmien kasaantuessa.

Esimerkkejä yleisistä syrjäytymistä osoittavista indikaattoreista (lähde):

- Pitkäaikaistyöttömien (yli 52 vko) määrä (Sotkanet)
- Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet, koko väestö (Sotkanet)
- Asunnottomien määrä (Sotkanet)

Perhe on keskeisessä asemassa lapsen ja nuoren kehityksen kannalta. Yksilön kasvua ja kehitystä tukee turvallinen ympäristö. Kotiolot ovat näin ollen merkittävässä asemassa lapsen turvallisen ja normaalin kehityksen kannalta. Lasten ja nuorten ongelmia syventää puuttuva aikuisuus ja vanhemmuus. Viime vuosina on ollut selvästi nähtävillä ongelmien kasaantuminen: alkoholinkäyttö lisääntyy, siitä seuraa taloudellisia ongelmia ja toimeentulovaikeuksia ja lapsista huolehtiminen jää usein heikoksi. Huostaan otettujen lasten määrä on ollut kasvussa viimeisten vuosien aikana. Onkin todennäköistä, että lisääntyneen päihteiden, erityisesti alkoholinkäytön, vaikutukset kohdistuvat erityisesti perheiden hyvinvointiin ja tätä kautta lasten ja nuorten elämään.

Vuosittain noin 200 oppilasta eli noin 0,2 % ikäluokasta laiminlyö oppivelvollisuutensa ja jää ilman peruskoulun päästötodistusta. Tämän ryhmän tulevaisuuden näkymät ovat heikot. Noin 14 000 nuorta ei ollut suorittanut peruskoulutuksen jälkeistä tutkintoa vuoden 2005 loppuun mennessä. Viime vuosina nuorten miesten lisääntyvä syrjäytyminen on ilmiönä noussut esille myös Suomessa. Nuoret miehet ovat suurin ryhmä rikosten uhreissa ja tekijöissä, samoin heidän osuutensa tapaturmien ja onnettomuuksien uhreissa on suuri.

Esimerkkejä lasten ja nuorten syrjäytymisestä osoittavista indikaattoreista (lähde):

- Nuorisotyöttömien (alle 25 v.) määrä (Sotkanet)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (Sotkanet)
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24 -vuotiaat, % (Sotkanet)
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat, lkm. (Sotkanet)
- Huostaan otettujen lasten määrä (Sotkanet)

Ikääntyneen väestön määrä kasvaa. Vuonna 2026 joka neljäs suomalainen on 65-vuotias tai vanhempi. Erityisesti kasvaa hyvin iäkkäiden määrä ja 75 vuotta

¹ Turvallinen elämä jokaiselle. Sisäisen turvallisuuden ohjelma, 8.5.2008.

täyttäneiden määrän on ennustettu kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä. Ikääntyvän väestön mahdollisista syrjäytymisriskeistä tiedetään verrattain vähän ja tutkimus on vasta viime aikoina pureutunut ikääntymisen syrjäytymisriskeihin. Ikääntyvien syrjäytymisriskiin on ennakoitu seuraavien keskeisten asioiden vaikuttavan tulevaisuudessa:

Naiset elävät noin kymmenen vuotta pidempään kun miehet. Miten elämässä pärjätään viimeiset vuodet ilman elämänkumppania, ja mahdollisesti ilman sosiaalisen verkoston tukea? Yksinäisyys saattaa muodostua ongelmaksi. Suuret, eläkkeelle siirtyvät ikäluokat ovat vauraampia kuin mikään aikaisempi sukupolvi. Samanaikaisesti tapahtuu löystymistä suhtautumiseen alkoholinkulutukseen. Jo nyt on nähtävissä merkkejä uudesta päihdeongelmallisesta ryhmästä, ikääntyvät ja alkoholisoituvat naiset.

Esimerkki ikääntyneiden kasvavaan syrjäytymisriskiin (lähde):

- Päihdehuollon asiakkaina olleiden 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden määrä (Sotkanet)

4.4.2 Häiriökäyttäytymisen ehkäisy

Häiriökäyttäytyminen vaikuttaa voimakkaasti lähiympäristön viihtyvyyteen ja turvallisuuteen. Rationaalinen tapa lähestyä häiriökäyttäytymistä on jakaa se kodin ja julkiseen piiriin. Häiriökäyttäytymistä voidaan muun muassa selvittää poliisin tehtävämääristä.

Esimerkkejä häiriökäyttäytymistä osoittavista indikaattoreista (lähde):

- Yleisellä paikalla tapahtuneiden häiriökäyttäytymisten määrä (Polstat)
- Kotihälytystehtävien määrä (Polstat)
- Pahoinpitelyiden määrä (Polstat)
- Vahingontekojen määrä (Polstat)
- Säilöön otettujen päihtyneiden määrä (Polstat)

Häiriökäyttäytyminen vaikuttaa myös ihmisten kokemaan turvallisuuden tunteeseen jolloin häiriökäyttäytymistä on syytä arvioida myös koetun turvallisuudentunteen tasolla.

Esimerkkejä turvallisuuden tunteen osoittaviin indikaattoreihin (lähde):

- Koettu oman kunnan keskustan turvallisuus (Poliisin turvallisuustutkimus)
- Koettu oman asuinalueen turvallisuus (Poliisin turvallisuustutkimus)

Kouluissa tapahtuva häiriökäyttäytyminen on nostettu esille sen ennalta ehkäisevän luonteen merkityksestä sekä lasten ja nuorten erityisen haavoittuvasta tilasta. Stakesin tuottama koulukysely on erinomainen tietolähde nuorten tilasta. Koulukyselyn ongelmana on se, että se ei ole jokavuotinen eikä se käsittele kaikkia kuntia. Koulukysely keskittyy eri vuosina eri alueilla eikä näin ollen tarjoa säännöllistä tietoa kaikille paikallisille toimijoille.

Myydyn alkoholin määrä korreloi tilastollisesti erittäin voimakkaasti häiriökäyttäytymisen ja väkivallan kanssa. Alkoholin myyntimäärää ei kuitenkaan voida laskea, jolloin on käytettävä myydyn alkoholin määrää. Myydyn alkoholin määrä ei yksittäisenä tekijänä sellaisenaan riitä arvioimaan häiriökäyttäytymistä tai rikoksia kuntatasolla, sillä kuntatasolla löytyy myös poikkeuksia, esimerkiksi Kauniainen (yhteisöllisyys vs. syrjäytyneisyys)².

4.4.3 Onnettomuuksien ennalta ehkäisy

Onnettomuuksien ennalta ehkäisyä koskevat mittarit on jaoteltu ehkäisytyötä tekevien toimijoiden mukaan:

1. pelastusviranomaisten tekemä ehkäisytyö
2. sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten tekemä ehkäisytyö:

Pelastustoimen ylläpitämästä PRONTO -tietokantaan kirjataan myös kaikki pelastustoimen suorittamat pelastustehtävät ja niihin liittyvät onnettomuustiedot. Onnettomuustietojen perusteella saadaan kerättyä onnettomuustyyppikohtaista syy- ja seuraustietoa, jota tilastoimalla ja analysoimalla voidaan kehittää onnettomuuksien ennalta ehkäisyä.

Esimerkkejä pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä indikaattoreista (lähde):

- Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä, % (Pronto)
- Muiden kuin erityiskohteiden palotarkastusten määrä, % (Pronto)
- Rakennuspalojen määrä (Pronto)
- Palokuolemien määrä (Pronto)
- Pelastuslain tarkoittamat (9§) pelastussuunnitelmat

Kansanterveyslaitoksen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn yksikön tehtävä on hankkia ja levittää tietoa tapaturmien esiintymisestä, syistä ja ehkäisykeinoista. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn yksikkö tuottaa muun muassa tapaturmakatsauksia pelastusalueilla.

² Valtakunnallisen peruspalvelujen raportissa vuodelta 2007 todetaan myydyn alkoholin ja häiriökäyttäytymisen sekä rikollisuuden vahva korrelaatio. Poikkeuksiakin esiintyy, esimerkiksi Kauniaisten kaupunki.

Esimerkkejä koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn yksikön tuottamista indikaattoreista (lähde):

- Kaatumis- ja putoamiskuolemien määrä (KTL)
- Kotona ja vapaa-ajalla sattuneiden tapaturmakuolemien määrä (KTL)
- Alkoholimyrkytyksiin ja tapaturmiin päihdyksissä kuolleiden määrä (KTL)

4.4.4 Liikenne- ja vesiliikenneturvallisuus

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan liikenteessä kuolleiden määrä vuonna 2010 saisi olla enintään 250 ja vuonna 2025 enintään 100. Periaatepäätöksen taustalla on vuosille 2006–2010 laadittu valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma, jonka toimenpiteet koskettavat kaikkia turvallisuuden kannalta ongelmallisia alueita.

Alueellisia ja paikallisia tavoitteita on asetettu läänien liikenneturvallisuusstrategioissa ja seutukuntien ja kuntien turvallisuussuunnitelmissa. Liikenneturvallisuustyö on luonteeltaan poikkihallinnollista. Onnettomuuksien vähentäminen edellyttää laajaa, eri organisaatioiden välistä yhteistyötä, jolla pitää olla selvät tavoitteet, toimenpideohjelma, jaetut vastuut ja riittävät resurssit. Tärkeimmät toimijat ovat lääninhallitukset, tiehallinto, poliisi, liikenneturva, maakuntien liitot ja kunnat

Esimerkkejä liikenneturvallisuus indikaattoreista (lähde):

- Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä (Tilastokeskus)
- Jalankulku ja pyöräilyonnettomuuksien määrä (Tilastokeskus)
- Rattijuoppojen määrä (Polstat)
- Rattijuoppojen määrä liikennevirrassa (KTL/Poliisi)
- Liikennerikokset

Keskeisimmät toimijat vapaa-ajan viettoon liittyvän vesiturvallisuuden osalta ovat poliisi, rajavartiolaitos, pelastuslaitos ja meripelastusseura.

Esimerkkejä vesiturvallisuuteen liittyvistä indikaattoreista (lähde):

- Meripelastustehtävät (Rajavartiolaitos, vain merialueet)
- Avustettujen alusten määrä (Meripelastusseura)
- Pelastettujen alusten määrä (Meripelastusseura)
- Hukkuneiden määrä (Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto)

4.4.5 Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta

Rikosten ennalta ehkäisy on yksi keskeinen osa-alue turvallisuussuunnittelua. Rikosten ennaltaehkäisyssä on huomioitava sekä suuren volyymin rikokset että muita turvallisuussuunnittelun kannalta keskeisiä rikoksia. Näitä muita keskeisiä rikoksia ovat muun muassa väkivaltaan liittyvät rikokset.

Esimerkkejä ns. massarikoksista, joita voi käyttää turvallisuussuunnittelussa (lähde):

- Rikoslakirikosten (pl. liikenne-rikokset) määrä ja selvitysprosentti (Polstat)
- Pahoinpitelyjen määrä ja selvitysprosentti (Polstat)
- Vahingontekojen määrä ja selvitysprosentti (Polstat)
- Varkauksien määrä ja selvitysprosentti (Polstat)
- Näpistyksien määrä ja selvitysprosentti (Polstat)

Esimerkkejä muista rikosten ennalta ehkäisyyn ja torjuntaan liittyvistä indikaattoreista (lähde):

- Katuturvallisuusindeksi (Polstat)
- Alle 18-vuotiaiden rikosten tekijöiden määrä (Polstat)

Tulkinnassa ja tavoitteiden asettelussa on huomioitava, että poliisin valvonta lisää tiettyä ilmitullutta rikollisuutta, esim. liikenne- ja huumerikosten määrää.

4.4.6 Väkivallan vähentäminen

Poliisin tietoon tulleeseen väkivaltaan liittyvä rikollisuus on syytä arvioida rinnakkain erilaisten tutkimusten avulla, joissa selvitetään ns. piilorikollisuutta. Tietolähteenä toimi uhritutkimus. Väkivaltarikollisuutta kysytään myös poliisin lääninjohtojen turvallisuustutkimuksissa, joita on vuodesta 2003 alkaen tehty kolmen vuoden välein. Uhritutkimuksissa saadaan luotettavasti selville valtakunnallinen ja läänillinen tulos väkivaltauhrien määrästä, mutta paikallistasolta ei väkivallan uhrien määrää voida luotettavasti saada näin selville. Lääninjohtojen turvallisuustutkimuksen tuloksissa päästään luotettavasti maakunta-, kihlakunta- ja jopa kuntatasolle.

Vuonna 2007 väkivaltarikosten määrä nousi ja oli korkeammalla tasolla kuin koskaan aiemmin on tilastoitu. Samana vuonna myös alkoholin kulutus oli hyvin korkealla tasolla. Väkivallan vähentämisen seuraamisessa edellä mainitut mittarit ovat tärkeitä, mutta myös muita, esimerkiksi syrjäytymiseen liittyviä mittareita on syytä tarkastella samanaikaisesti.

Esimerkkejä väkivallan tilaa osoittavista indikaattoreista (lähde):

Henkirikosten määrä (Polstat)

Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten määrä (Polstat)

Väkivaltarikoksen kohteeksi joutuneiden määrä (Polstat)

Perheväkivaltatehtävien määrä (Polstat)

Ehdotus 8:

Poliisihallinto kehittää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa väkivaltaindeksin. Väkivallan kasvu on 2000-luvulla perustunut pitkälti lievien pahoinpitelyiden kasvuun, törkeät pahoinpitelyt ovat olleet laskussa. Väkivaltaindeksin käyttö tasapainottaa lievien tekojen ja yksittäisten vakavien väkivaltarikosten vaikutusta suhteessa useisiin muihin väkivaltarikokseen. Tämän tyyppinen indeksi-mittari on olemassa katuturvallisuuden ja liikenneturvallisuuden osalta. Tämän raportin liitteessä 3 on kuvattu kolmea vaihtoehtoista mallia väkivaltaindeksiksi.

4.4.7 Rikoksen uhrin asema

Rikoksen uhriksi joutuneiden henkilöiden määrästä ja asemasta saadaan valtakunnallisiin kyselytutkimuksiin perustuvaa tietoa määrääjain. Viimeisimmät kansalliset uhritutkimukset on tehty vuosina 1997, 2003 ja 2006. Uhritutkimuksissa on erityishuomion kohteena ollut naisiin kohdistunut väkivalta ja sen eri ilmenemismuodot. Myös lasten ja nuorten kokemaa väkivaltaa on kartoitettu erillistutkimuksella.

Rikoksen uhrin asemaan vaikuttaa sukupuolen ja iän lisäksi se, minkä tyyppisestä rikoksesta on kysymys. Jos kyseessä on esimerkiksi vakava väkivalta tai seksuaalirikollisuus, on uhrin asema ja tuen tarve varsin erilainen kuin tavanomaisten varkaus- ja vahingontekorikosten kohdalla. Asuntomurrot ja ryöstöt ovat esimerkkejä omaisuusrikoksista, joissa uhrin tarvitsema tuki on suuri.

Kansallisten uhritutkimusten tuottama tieto ei suoranaisesti sovellu paikallisen turvallisuussuunnittelun seuranta- tai arviointimittariston lähdeaineistoksi. Tämä johtuu otoskoon pienuudesta, sillä tulokset eivät ole paikallistasolla tilastollisesti luotettavia. Sen sijaan poliisin vuosina 2003 ja 2006 tekemien turvallisuustutkimusten (seuraava vuonna 2009) otoskoko on riittävä myös paikallistason mittariston lähdeaineistoksi.

Esimerkkejä rikoksen uhrin asemaa osoittaviksi indikaattoreiksi (lähde):

- Väkivaltarikosten tutkinta-aika (Polstat)
- Omaisuusrikosten tutkinta-aika (Polstat)

- Väkivaltarikoksen uhrina olleiden tyytyväisyys poliisin ja keskeisten muiden viranomaisten toimintaan kyseisen tapauksen yhteydessä (Poliisin turvallisuustutkimus)

4.4.8 Yritystoiminnan turvallisuus

Turvallisuus on kunnalle ja yrityksille merkittävä kilpailukykytekijä. Keskuskauppakamarin alueiden kilpailukykykyselyissä yritykset pitävät turvallista toimintaympäristöä tärkeänä sijoittumiseen vaikuttavana tekijänä alueen vetovoimaisuuden, työvoiman saatavuuden, markkinoiden läheisyyden ja hyvien liikenneyhteyksien ohella. Yritysjohdajat arvioivat, että erityisesti asuin ympäristön turvallisuuteen ja viihtyvyyteen panostaminen houkuttelee työntekijöitä alueelle.

Yritysten turvallisuutta voidaan arvioida alueellisesti (esim. pienteollisuusalue) tai kohteiden mukaan (esim. kauppakeskus) tai paikallisten riskien mukaan. Yritysturvallisuus kostuu useasta osa-alueesta. Tärkeimmät osa-alueet ovat: henkilöturvallisuus, yrityksen fyysiset tilat, omaisuusriskit ja tietoturvallisuus.

Henkilöturvallisuus on yritysturvallisuuden keskeinen osa. Yritysten työntekijöihin kohdistuva väkivalta on Suomessa verraten harvinaista, mutta väkivallan kohtaaminen työtehtävissä on lisääntynyt. Erityisesti kaupan alalla ja naisvoittoisilla aloilla kohdataan enenevässä määrin väkivaltaisia asiakkaita. Yritysten rakennukset ja varastot ovat murtojen ja vahingontekojen kohteena. Yritysten turvallisuudessa on myös huomioitava palojen ja vuotojen riskejä. Näistä tapahtumista koituu huomattavia kustannuksia liiketoimintakatkojen ja korjausten takia.

Yritysten ja varsinkin kaupan alan ei-tavanomainen hävikki johtuu suurimmaksi osaksi näpistyksistä, myymälä varkauksista ja murroista. Tietoturvallisuus on haasteellinen ja ongelmallinen yritysturvallisuuden osa-alue. Tietoturvallisuusriskit ja -tilanne tunnetaan yrityksissä usein huonosti eikä välttämättä edes olla tietoisia mahdollisista tietomurroista.

Yritysturvallisuutta arvioidaan valtakunnallisella tasolla hallituksen sisäisen turvallisuuden ohjelman 2008 – 2011 kautta. Alueellinen arvio on helppo toteuttaa Keskuskauppakamarin kyselyn avulla. Kysely toteutetaan kolmen vuoden välein, viimeisin 2008 ja tiedoilla pureudutaan myös läänin tasolle. Keskuskauppakamarin tiedot ovat valtakunnallisella tasolla saatavilla internetistä ja alueellisella tasolla seudullisista kauppakamareista. Liitetiedostossa olevat mittarit edesauttavat paikallisen tason arviointia.

Esimerkkejä yritysturvallisuutta osoittavista indikaattoreista (lähde):

- Myymälävarkauksien määrä (Polstat)
- Yrityksiin kohdistuneet tuhopoltot (Pronto)
- Yrityksissä tapahtuneet palot (Pronto)

4.5 ARTU -työvälineen jatkokehitys

Työryhmä esittää, että ARTU -työvälinettä kehitetään edelleen siten, että turvallisuussuunnittelun seuranta ja arviointi helpottuu.

Ehdotus 9. ARTU-työvälinettä kehitetään seuraavasti: Liitteessä 1 oleva itsearviointilomake tallennetaan ARTU -työvälineeseen.

Sovittujen toimenpiteiden ja aikataulun jälkeen on ARTU -työvälineeseen luotava kenttä johon täytetään

- toimenpide aloitettu sekä päivämäärä ja
- toimenpide valmis sekä päivämäärä

Tietojen tulee näkyä myös koottuna yhdellä sivulla, jotta turvallisuussuunnittelusta vastaavien on yksinkertaista seurata toimenpiteiden toteutumista.

Seurantaa ja arviointia varten on luotava erillinen seurantasivu jossa ARTU -työvälineeseen syötetyt toimenpiteen näkyvät yhteenvedona. Yhteenvedoa pitäisi tarkastella myös koko turvallisuussuunnittelualan osalta.

Seurantatasoja pitää myös rakentaa

- valtiohallinnon alueelliselle tasolle, jotta

aluehallintoviranomaiset voivat seurata ja arvioida turvallisuussuunnittelun kehitystä alueella sekä

- valtakunnalliselle tasolle

Näiden tasojen tarkastelu ja arviotarve toteutuu mm. tilastollisen arvioinnin kautta.

Ehdotus 10. Perustetaan projektityöryhmä selvittämään teknillisiä vaatimuksia siirtää ARTU -työvälineen seurantatietoja PATIO paikkatietojärjestelmään. Projektiryhmän vetovastuu tulisi olla PATIO paikkatietojärjestelmäkehittäjällä (Oulun lääninhallitus)

5 Johtopäätöksiä ja yhteenveto

Paikallinen turvallisuussuunnittelu on tarkoitus toteuttaa poikkihallinnollisena yhteistyönä, jossa turvallisuutta suunnitellaan ja toteutetaan valtion ja kunnan eri viranomaisten yhteistyönä. Myös elinkeinoelämän ja järjestöjen sekä kuntalaisten toivotaan osallistuvan yhteiseen turvallisuustyöhön. Poikkihallinnollisuudella tarkoitetaan tässä kontekstissa yhteistä tekemistä niin suunnittelun, toteuttamisen kuin seurannan ja arvioinnin osalta.

Arvioinnissa, mittaamisessa ja seurannassa on selkeä tarve nähdä kokonaisuutta niin yksittäisten turvallisuussuunnitelmien kuin koko seurantajärjestelmän osalta. Selkeä ymmärrys siitä, miten asioita arvioidaan eri tasolla ja millä tavalla, luo parhaimmat edellytykset arvioida, mitata ja seurata turvallisuussuunnittelun etenemistä ja -tuloksia. Työryhmän ehdotukset kolmiportaisen seurannan osalta selkeyttävät tätä tilannetta ja mahdollistaa kokonaisvaltaisen seurannan sekä valtakunnallisella, alueellisella että paikallisella tasolla.

Työryhmä on nostanut esille esimerkkejä mittareista ja seurattavista asioista, joita voidaan käyttää yksittäisten turvallisuussuunnitelmien osalta. On kuitenkin pidettävä mielessä, että tässä esitetyt mittarit ovat vain esimerkkejä, joita voidaan käyttää hyväksi turvallisuussuunnittelussa. Jokaiseen turvallisuussuunnitelmaan on kuitenkin löydettävä ne paikalliset indikaattorit, jotka parhaiten sopivat kuvaamaan juuri kyseisessä turvallisuussuunnitelmassa asetettuja tavoitteita.

TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET: YHTEENVETO

Työryhmä esittää useita ehdotuksia paikallisen turvallisuussuunnittelun arvioinnin ja mittaamisen kehittämiseksi. Ehdotukset liittyvät sekä työryhmän toimeksiantoon, että teknillisiin välineisiin, joilla ehdotuksia toteutettaisiin ja tuettaisiin paikallisen turvallisuussuunnittelun arvioinnin ja mittaamisen kehittymistä.

Turvallisuussuunnittelun seuranta ja arviointi ovat raportin tärkeimmät osa-alueet paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämisen kannalta. Tässä raportissa ehdotetut mittarit luovat pohjan turvallisuussuunnitteluun ja muodostavat perustietopohjan, jota tulee täydentää paikallisia olosuhteita syvällisemmin kuvaavilla mittareilla.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun seuranta- ja arviointimalli

Työryhmä esittää, että turvallisuusyhteistyön tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti;

- 1) valtakunnallisella tasolla osana valtiovarainministeriön ohjaamaa peruspalvelujen arviointia sekä sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta- ja arviointia. Arviointi tehdään joka toinen tai joka kolmas vuosi.
- 2) valtion aluehallinnon tasolla osana valtiovarainministeriön toteuttamaa peruspalveluiden arviointia sekä ARTU -työvälineen avulla. Arviointi tehdään joka toinen vuosi.
- 3) paikallisella tasolla ARTU -työvälineen avulla. Paikallisella tasolla turvallisuussuunnittelua voidaan hyödyntää kunnallisessa strategisessa suunnittelussa, kuten hyvinvointistrategioissa. Arviointi tehdään vuosittain.

Paikallisen turvallisuustyön raportointimalli

Työryhmä esittää, että paikallista turvallisuussuunnittelun etenemistä raportoidaan;

- 1) Valtakunnallisella tasolla sekä osana valtiovarainministeriön toteuttamaa peruspalvelujen arviointia että osana sisäisen turvallisuuden sihteeristön sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta-
- 2) Alueellisella tasolla osana peruspalvelujen arviointia sekä ARTU -työvälineen avulla
- 3) Paikallisella tasolla turvallisuustyön arvioinnin tulee perustua toimijoiden (kunta, poliisi ja pelastustoimi) itsearviointiin ARTU -työvälineeseen tallennetun valmiin arviointilomakkeen avulla. Arviointilomake on liitteenä (liite 1). Itsearviointin pohjalta tehdään raportti kunnanvaltuustolle joka toinen vuosi tai kunnanvaltuuston päättämän aikataulun mukaan.

Ehdotus paikallisessa turvallisuussuunnittelussa käytettäväksi mittareiksi ja arviointimenetelmiksi. On tärkeää, että osa arvioinnissa käytettävistä mittareista on yhteisiä yhteisen tietopohjan ja -järjestelmien varmistamiseksi sekä kehityksen seuraamisen ja vertailukelpoisuuden varmistamiseksi. Liitteessä 2 on esitetty mittareita, joita voi hyödyntää paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Arvioinnissa käytettävät menetelmät voivat olla myös ei-numeraalisia. Näiden lisäksi tulisi kehittää mittareita, jotka ovat paikallisesti tärkeitä.

Työryhmä esittää, että;

1) 1.1.2010 aloittavat valtion aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät ja koordinoivat turvallisuusyhteistyön mittareiden kehittämistä yhteistyössä kuntien kanssa. Tämä tapahtuu tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntien kanssa ja varmistaen, että hyvät käytännöt leviävät laajemmalle.

2) Poliisihallinto kehittää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa väkivaltaindeksin. Väkivallan kasvu on 2000-luvulla perustunut pitkälti lievien pahoinpitelyiden kasvuun, törkeät pahoinpitelyt ovat olleet laskussa. Väkivaltaindeksin käyttö tasapainottaa lievien tekojen ja yksittäisten vakavien väkivaltarikosten vaikutusta suhteessa useisiin muihin väkivaltarikokseen. Tämän tyyppinen indeksi-mittari on käytössä katuturvallisuuden ja liikenneturvallisuuden osalta. Tässä raportissa on ehdotettu kolmea vaihtoehtoista mallia väkivaltaindeksiksi. (liite 3)

ARTU -työväline

Työryhmä esittää, että;

1)ARTU -työväline pitää ottaa valtakunnallisesti käyttöön, jotta työryhmän ehdotukset voidaan toteuttaa, erityisesti raportoinnin osalta. ARTUa tulee kehittää edelleen. Tässä raportissa on esitetty toimenpiteitä ARTUn kehittämiseksi.

2) Perustetaan projektityöryhmä selvittämään teknisiä vaatimuksia siirtää ARTU -työvälineen seurantatietoja PATIO paikkatietojärjestelmään. Projektiryhmän vetovastuu tulisi olla PATIO paikkatietojärjestelmäkehittäjällä (Oulun lääninhallitus).

Liite 1: Turvallisuussuunnittelun itsearviointi

Turvallisuussuunnittelun itsearviointi

Kunta/Kaupunki (valikko kunnista esim. maakunnittain)

1. JOHTAMINEN

1=Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3=EI samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5=Täysin samaa mieltä

Arvioi seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
1.1 Turvallisuussuunnittelun johto on selkeästi järjestetty ja vastuista on sovittu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.2 Turvallisuussuunnittelun johto on ohjeistanut turvallisuussuunnitteluun osallistuvat tahot tavoitteista, yhteisistä toimenpiteistä, tiedonkulusta ja yhteydenpidosta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.3 Luodaan kumppanuuksia ja ylläpidetään säännöllisesti verkostoja tärkeiden sidosryhmien kanssa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.4 Turvallisuussuunnittelun tavoitteet on selvästi eritelty omiksi kokonaisuuksiksi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.5 Turvallisuusyhteistyössä on huomioitu pitkäjänteisyys ja yli valtuustokauden ulottuvat tavoitteet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.6 Turvallisuusyhteistyön tulosten ja vaikutusten arviointia varten on luotu seurantajärjestelmä ja arviointimittaristo	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1.7 Turvallisuussuunnittelun johto on tehnyt viestintäsuunnitelman	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

1.8 Turvallisuusyhteistyön johtamiseen liittyvät vahvuudet

1.9 Turvallisuussuunnittelun johtamisen tapoihin liittyvät parantamisalueet

2. STRATEGIA JA TOIMEENPANO

1=Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3=EI samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5=Täysin samaa mieltä

Arvioi seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
2.1 Turvallisuussuunnittelu perustuu paikalliseen riskikartoitukseen ja uhka-arvioon	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.2 Turvallisuussuunnittelun johto on sopinut tiedon keruusta, käsittelystä ja arkistoinnista	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.3 Turvallisuussuunnittelun johto on sopinut erikseen mahdollisen arkaluontoisen tiedon käsittelytavoista	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.4 Keskeiset yhteistyökumppanit (elinkeinoelämä, järjestöt, muut) osallistuvat turvallisuussuunnitteluun	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.5 Turvallisuusyhteistyössä ennalta ehkäisevä toiminta on huomioitu riittävästi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.6 Seurantatuloksia ja yhteistyön vaikutuksia arvioidaan ja niistä raportoidaan säännöllisesti	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.7 Havaittuihin muutostarpeisiin on reagoitu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

2.8 Mitkä ovat mielestäsi turvallisuusyhteistyön strategiaan ja toimeenpanoon liittyvät vahvuudet

2.9 Mitkä ovat mielestäsi turvallisuusyhteistyön strategiaan ja toimeenpanoon liittyvät parantamisalueet?

3. HENKILÖSTÖ JA YHTEISTYÖ

- 1= Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3= Ei samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5= Täysin samaa mieltä

Arvioi seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
3.1 Kaikki turvallisuussuunnitteluun osallistuvat ovat tietoisia rooleistaan, vastuistaan ja tavoitteistaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.2 Turvallisuussuunnitelman toteuttamiseksi on varattu riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.3 Keskeisille yhteistyökumppaneille on annettu mahdollisuus vaikuttaa turvallisuussuunnitteluun	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.4 Kunta- ja muut yhteistyötahot ovat sitoutuneet hyvin turvallisuusyhteistyöhön	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.5 Poikkialinnollisesta turvallisuusyhteistyöstä on ollut hyötyä turvallisuusongelmien ratkaisemisessa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.6 Turvallisuusyhteistyö on muuttanut yhteistyötahojen perustointia/palvelujärjestelmää	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.7 Tiedon välittäminen turvallisuussuunnitteluun osallistuvien tahojen välillä on ollut sujuvaa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

3.8 Mitkä ovat mielestäsi henkilöstöön liittyvien toimintatapojen vahvuudet?

3.9 Mitkä ovat mielestäsi henkilöstöön liittyvien toimintatapojen parantamisalueet?

4. RESURSSIT

1=Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3=Ei samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5=Täysin samaa mieltä

Arvio seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
4.1 Turvallisuussuunnitteluun osallistuu uhkien kannalta keskeiset toimijat ja sidosryhmät	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4.2 Turvallisuusyhteistyölle on varattu omat resurssit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4.3 Turvallisuussuunnitteluun on varattu riittävästi varoja, jotta voidaan puuttua esiin nouseviin kehittämistarpeisiin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

4.4 Mitkä ovat mielestäsi turvallisuusyhteistyön vahvuudet resurssien hallinnassa?

4.5 Mitkä ovat mielestäsi turvallisuusyhteistyön parantamisalueet resurssienhallinnassa?

5. PROSESSIT

1=Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3=Ei samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5=Täysin samaa mieltä

Arvio seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
5.1 Turvallisuussuunnitelman laadinta on integroitu kunnan päätöksentekoprosessiin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5.2 Turvallisuusyhteistyön organisointia ja toimivuutta arvioidaan säännöllisesti	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5.3 Turvallisuussuunnittelutyöhön on luotu selkeät ja ymmärrettävät ohjeet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5.4 Kansalaisten mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa turvallisuustyöhön ovat hyvät	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5.5 Turvallisuussuunnittelun toiminta, päätöksenteko ja kehittämistyö ovat läpinäkyviä (transparentteja)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

5.6 Mainitse turvallisuusyhteistyön kehittämisen kannalta kolme keskeisintä lyhyen tähtäyksen kehittämistoimenpidettä, jotka tulisi nostaa keskusteluun seuraavalle suunnittelukierrokselle

5.7 Mainitse turvallisuuden yhteistyön kehittämisen kannalta kolme keskeisintä pitkän tähtäyksen kehittämistoimenpidettä, jotka tulisi nostaa keskusteluun seuraavalla suunnittelukierroksella

6. TULOKSET

1=Täysin eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
3=Ei samaa eikä eri mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
5=Täysin samaa mieltä

Arvio seuraavia väittämiä oheisella asteikolla

	1	2	3	4	5
6.1 Seuranta osoittaa, että turvallisuusyhteistyö on parantanut alueen turvallisuustilannetta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6.2 Turvallisuusyhteistyö on lisännyt asukkaiden turvallisuutta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

6.3 Kuvaa keskeiset turvallisuusyhteistyön tulokset ja vaikutukset (laadullinen mittari)

Lähetä

Liite 2: Turvallisuussuunnittelussa käytettäviä esimerkkimittareita

Huomioitavat asiat	Mittarit	Tietolähde
Syrjäytymisen ehkäisy		
Yleiset syrjäytymisriskiä indikoivat muuttajat	Toimeentulotukea saaneiden määrä, koko väestö Pitkäaikaistyöttömien (52 vkoa tai yli) määrä Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet, koko väestö Unettomuutta ja/tai masentuneisuutta viimeksi kuluneen kuukauden aikana kokeneet 25-64 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet
Lapset ja nuoret	Asunnottomien määrä, kpl Nuorisotyöttömien (alle 25 v.) määrä Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18-24-v., % vastaavanikäisestä väestöstä Toimeentulotukea saaneet 18-24 v. % vastaavanikäisestä väestöstä Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-v. % Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat, lkm Huostaan otettujen lasten määrä Alle 20.v. alkoholikuolemien määrä Alle 20.v. huumeakuolemien määrä Sosiaalitoimen avohuollon tuen piirissä olevien perheiden määrä Nuorten työpajatoimintaan osallistuneet	Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Sotkanet Kunta Lääninhallitus
Ikääntyvät	Yksin asuvat 75-v. täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä Päihdehuollon asiakkaina olleiden 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden määrä	Sotkanet Sotkanet
Häiriökäyttäytymisen ehkäisy		
Turvallisuudentunne	Koettu oman kunnan keskustan turvallisuus	Poliisin turvallisuustutk.
Häiriökäyttäytyminen	Koettu oman asuinalueen turvallisuus Yleisellä paikalla tapahtuneen häiriökäyttäytymisen määrä	Poliisin turvallisuustutk. PolStat
Alkoholiin liittyvät haitat	Kotihälytystehtävien määrä Säilöön otettujen päihtyneiden määrä Alkoholinmyynti litraa/asukas	PolStat PolStat Sotkanet

Rikokset	Pahoinpitelyjen määrä (ml. Lievä sekä pahoinpitelyn yritys)	PolStat
Kouluissa havaittuja ongelmia	Vahingontekojen (tavallinen ja lievä) määrä Tarkkailuluokalla olevien lukumäärä	PolStat STAKES
Onnettomuuksien ehkäisy		
Viranomaisten tekemät, onnettomuuksia ehkäisevät suoritteet	Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä, % Muiden kuin erityiskohteiden palotarkastusten määrä, %	Pronto Pronto
Tapahtuneiden erilaisten onnettomuuksien ja tapaturmien määrä	Tulipalojen määrä (pl. metsä- ja maastopalot), kpl josta rakennuspalojen määrä, kpl Palokuolemien määrä, kpl Vuodeosastohoitoa/päiväkirurgiaa vaatineiden kaatumisten tai putoamisten määrä, kpl Kotona ja vapaa-ajalla sattuneiden tapaturmakuolemien määrä, kpl Alkoholimyrkytyksiin ja muihin tapaturmiin päihdyksissä kuolleiden määrä, kpl	Pronto Pronto Pronto STAKES KTL Tilastokeskus
Liikenneturvallisuus		
Henkilöonnettomuudet liikenteessä	Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien määrä	Tilastokeskus Tilastokeskus
Rattijuopumus	Rattijuoppojen määrä liikennevirrassa Rattijuopot, lkm Punaisia päin ajavien määrä, %osuus vaiheista jolloin ajettu punaisia päin.	KTL / Poliisi
Asenteet	Pyöräilykypärän käyttäjien määrä.	Liikenneturva
Kevyt liikenne ja jalankulkijat		Liikenneturva
Vapaa-ajan viettoon liittyvä vesiturvallisuus		
Huviveneily	Vesiliikenneonnettomuuksien määrä	FK
Ruorijuopumus	Vesiliikennejuopumusten määrä	PolStat

Hukkuneet	Hukkuneiden määrä	SUH
Meripelastusseuran operatiivisten hälytystehtävien määrä	Pelastettujen alusten määrä, ihmisten määrä	Meripelastusseura
	Etsintöjen määrä	Meripelastusseura
	Potilaan evakuointitehtävien määrä	Meripelastusseura
Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta		
Rikosten määrä ja selvitysprosentti	Pahoinpitelyt, lkm ja selvitysprosentti	PolStat
	Vahingonteot, lkm ja selvitysprosentti	PolStat
	Varkaudet, lkm ja selvitysprosentti	PolStat
Katuturvallisuusindeksi	Katuturvallisuusindeksi	PolStat
	Alaikäisten rikosten ja rikkomusten tekijöiden määrä (voi myös hakea yksittäisen rikosnimikkeen mukaan)	PolStat
Nuorisorikollisuus		PolStat
Väkivallan ehkäisy		
Henkirikokset	Henkirikosten määrä	PolStat
Väkivaltarikokset	Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten määrä	PolStat
Perheväkivalta	Perheväkivaltatehtävien lukumäärä	PolStat
Rikosuhrit	Väkivaltarikoksen uhriksi joutuneiden määrä	UHRI-tutkimus
Rikoksen uhrin asema		
Rikosten tutkinta-aika, vrk	Väkivaltarikosten tutkinta-aika, vrk	Polstat
	Omaisuusrikosten tutkinta-aika, vrk	Polstat
Väkivaltarikoksen uhrina olleiden tyytyväisyys poliisin ja keskeisten muiden viranomaisten toimintaan	Väkivaltarikoksen uhrina olleiden tyytyväisyys poliisin ja keskeisten muiden viranomaisten toimintaan	poliisin turvallisuustutkimus
Rajaturvallisuus ja meripelastus		
Rajanylityksiin liittyvä rikollisuus	Rajanylityksiin liittyvän rikollisuuden määrä suhteessa liikennemäärään	RVL
Virka-apu	RVL:n osoittama viranomaisapu/kokonaistarve	RVL
Meripelastustehtävät	Ensimmäisen meripelastusyksikön saapuminen paikalle suhteessa vyöhykkeen tavoiteaikaan	RVL
Yritystoiminnan turvallisuus		
Rikokset	Näpistykset	PolStat
	Myyvälävarkaus	PolStat

Yrityksiin kohdistuneet tuhopoltot
Yrityksissä tapahtuneet palot

Pronto
Pronto

Liite 3: Väkivaltaindeksi

Perustelut

Olemme tehneet* kolme vaihtoehtoista väkivaltaindeksiä, joissa kaikissa on käytetty samoja rikosnimikkeitä. Mukaan on otettu kaikki henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset ja niiden lisäksi ryöstö ja törkeä ryöstö sekä seksuaalirikoksista pakottaminen sukupuoliyhteyteen, raiskaus ja törkeä raiskaus sekä ko. rikosten yritykset. Ryöstö ja törkeä ryöstö ovat mukana siksi, että niissä käytetään omaisuuden anastamiseksi väkivaltaa tai sillä uhkailua. Mukaan ei kuitenkaan ole otettu näiden yrityksiä. Painokertoimet vaihtelevat rikosten vakavuusasteen mukaan. Perustelut painokertoimille esitetään seuraavaksi.

Vaihtoehto 1

- Tässä on käytettynä painokertoimena 100 (sataa) niiden rikosten osalta, joiden seurauksena uhri kuolee. Kyseessä on lopullinen teko, jonka yhteiskunnalliset kustannukset voivat lisäksi olla todella suuret, kun lasketaan mukaan uhrin jäljellä oleva työssäoloaika. Näiden henkirikosten yritysten painokertoimena on käytetty puolta tästä eli 50 (viittäkymmentä).
- Muutoin painokertoimet tulevat kyseisten rikosten enimmäisrangaistuksista vuosina. Esimerkiksi lievän pahoinpitelyn enimmäisrangaistus on 6 kk vankeutta, joten sen painokerroin on 0,5.

Vaihtoehto 2

- Tässä painokertoimena on käytetty kaikkien rikosten osalta enimmäisrangaistuksia vuosina. Myös tässä mukana olleiden rikosten yritykset on painotettu samalla tavalla kuin toteutunut teko.

Vaihtoehto 3

- Tässä painokertoimena on käytetty kaikkien rikosten osalta enimmäisrangaistuksia vuosina. Tässä vaihtoehdossa kaikkia mukana olleiden rikosten yrityksiä on painotettu puolella pienemmällä luvulla kuin mitä toteutuneita tekoja.

Eri väkivaltarikosten määrät kerrotaan kussakin vaihtoehdossa tietyillä painokertoimilla. Näin saatu laskennallinen luku suhteutetaan väkimäärään ja tehdään kertoimen avulla indeksi. tässä tapauksessa lähtövuodeksi on otettu vuosi 2000, jonka indeksi on sata (100). Mitä suuremman luvun muut vuodet saavat, sitä parempi on

* Tekijäryhmä: erikoissuunnittelija Juha Helenius ja suunnittelija Petteri Suominen

tilanne väkivallan osalta ja päinvastoin. Eri vaihtoehdoissa on käytetty koko Suomen väkivaltarikoslukuja suhteutettuna koko Suomen kunkin vuoden väestöön.

Väkivaltaindeksi: vaihtoehto 1

Ilmoitettu Kpl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
LAPSENSURMA	2	1	1	0	0	0	1	1	0
LAPSENSURMAN YRITYS	0	0	0	0	0	1	0	0	0
MURHA	38	49	44	27	48	35	38	58	47
MURHAN YRITYS	26	40	29	26	43	33	29	39	41
SURMA	1	1	0	0	0	0	0	0	0
SURMAN YRITYS	2	0	0	0	0	0	0	0	0
TAPON YRITYS	304	327	342	320	293	316	242	342	322
TAPPO	109	108	87	76	94	79	73	69	85
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	1 687	1 814	1 871	1 824	1 947	1 840	1 749	1 974	1 915
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	287	306	273	295	318	243	309	413	347
LIEVÄ PAHOINPITELY	7 420	7 844	7 532	7 432	7 855	8 416	8 411	9 616	9 654
PAHOINPITELY	18 061	17 084	18 039	18 940	19 326	19 745	20 059	22 198	22 507
PAHOINPITELYN YRITYS	336	318	312	366	333	366	421	470	459
RYÖSTÖ	2 060	1 694	1 651	1 635	1 636	1 415	1 364	1 380	1 307
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	242	206	187	169	166	163	139	166	145
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	61	72	53	84	83	89	106	112	181
RAISKUKSEN YRITYS	142	95	117	111	130	110	129	156	140
RAISKAUS	316	268	337	329	354	368	333	441	482
SUKUPUOLIIHTEYTEEN PAKOTTAMISEN YRITYS	20	8	8	13	3	11	3	10	5
TÖRKEÄ RAISKAUS	25	12	18	15	20	15	40	14	93
TÖRKEÄN RAISKUKSEN YRITYS	5	0	3	1	0	1	2	3	4
Väkivaltaindeksi rikokset	31 411	30 489	31 190	31 925	32 856	33 489	33 646	37 691	37 986

Henkirikokset painotettu 100/50 ja muut max rangaistuksen mukaan(yritykset puolella)

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen

Ilmoitettu Kpl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
LAPSENSURMA	200	100	100	0	0	0	100	100	0	X100
LAPSENSURMAN YRITYS	0	0	0	0	0	50	0	0	0	X50
MURHA	3 800	4 900	4 400	2 700	4 800	3 500	3 800	5 800	4 700	X100
MURHAN YRITYS	1 300	2 000	1 450	1 300	2 150	1 650	1 450	1 950	2 050	X50
SURMA	100	100	0	0	0	0	0	0	0	X100
SURMAN YRITYS	30	0	0	0	0	0	0	0	0	X50
TAPON YRITYS	15 200	16 350	17 100	16 000	14 650	15 800	12 100	17 100	16 100	X50
TAPPO	10 900	10 800	8 700	7 600	9 400	7 900	7 300	6 900	8 500	X100
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	16 870	18 140	18 710	18 240	19 470	18 400	17 490	19 740	19 150	X10
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	1 435	1 530	1 365	1 475	1 590	1 215	1 545	2 065	1 735	X5
LIEVÄ PAHOINPITELY	3 710	3 922	3 766	3 716	3 928	4 208	4 206	4 808	4 827	X0,5
PAHOINPITELY	36 122	34 168	36 078	37 880	38 652	39 490	40 118	44 396	45 014	X2
PAHOINPITELYN YRITYS	336	318	312	366	333	366	421	470	459	X1
RYÖSTÖ	12 360	10 164	9 906	9 810	9 816	8 490	8 184	8 280	7 842	X6
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	2 420	2 060	1 870	1 690	1 660	1 630	1 390	1 660	1 450	X10
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	183	216	159	252	249	267	318	336	543	X3
RAISKUKSEN YRITYS	426	285	351	333	390	330	387	468	420	X3
RAISKAUS	1 896	1 608	2 022	1 974	2 124	2 208	1 998	2 646	2 892	X6
SUKUPUOLIIHTEYTEEN PAKOTTAMISEN YRITYS	30	12	12	20	5	17	5	15	8	X1,5
TÖRKEÄ RAISKAUS	250	120	180	150	200	150	400	140	930	X10
TÖRKEÄN RAISKUKSEN YRITYS	25	0	15	5	0	5	10	15	20	X5
Väkivaltaindeksi rikokset	107 593	106 793	106 496	103 511	109 416	105 676	101 221	116 889	116 640	

Asukasluku	01 00	01 01	01 02	01 03	01 04	01 05	01 06	01 07	01 08
Asukasluku	5171302	5181115	5194901	5206295	5219732	5236611	5255580	5276955	5300484

Indeksi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Väkivaltarikokset	48,1	48,5	48,8	50,3	47,7	49,6	51,9	45,1	45,4

2,0806

Suhteellinen indeksi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Väkivaltarikokset	100,0	100,9	101,5	104,6	99,3	103,1	108,0	93,9	94,5

Väkivaltaindeksi: vaihtoehto 2

Ilmoitettu Kpl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
LAPSENSURMA	2	1	1	0	0	0	1	1	0	0
LAPSENSURMAN YRITYS	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
MURHA	38	49	44	27	48	35	38	58	47	30
MURHAN YRITYS	26	40	29	26	43	33	29	39	41	30
SURMA	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
SURMAN YRITYS	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAPON YRITYS	304	327	342	320	293	316	242	342	322	318
TAPPO	109	108	87	76	94	79	73	69	85	96
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	1 687	1 814	1 871	1 824	1 947	1 840	1 749	1 974	1 915	1734
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	287	306	273	295	318	243	309	413	347	318
LIEVÄ PAHOINPITELY	7 420	7 844	7 532	7 432	7 855	8 416	8 411	9 616	9 654	6276
PAHOINPITELY	18 061	17 084	18 039	18 940	19 326	19 745	20 059	22 198	22 507	18534
PAHOINPITELYN YRITYS	336	318	312	366	333	366	421	470	459	372
RYÖSTÖ	2 060	1 694	1 651	1 635	1 636	1 415	1 364	1 380	1 307	1284
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	242	206	187	169	166	163	139	166	145	180
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	61	72	53	84	83	89	106	112	181	84
RAISKUKSEN YRITYS	142	95	117	111	130	110	129	156	140	60
RAISKAUS	316	268	337	329	354	368	333	441	482	324
SUKUPUOLIIHTEYTEEN PAKOTTAMISEN YRITYS	20	8	8	13	3	11	3	10	5	6
TÖRKEÄ RAISKAUS	25	12	18	15	20	15	40	14	93	18
TÖRKEÄN RAISKUKSEN YRITYS	5	0	3	1	0	1	2	3	4	0

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen

Väkivaltaindeksi rikokset	31 411	30 489	31 190	31 925	32 856	33 489	33 646	37 691	37 986	29928
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------

Kaikille max rangaistukset

Ilmoitettu Kpl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
LAPSENSURMA	20	10	10	0	0	0	10	10	0	0	X10
LAPSENSURMAN YRITYS	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	X10
MURHA	570	735	660	405	720	525	570	870	705	450	X15
MURHAN YRITYS	390	600	435	390	645	495	435	585	615	450	X15
SURMA	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	X10
SURMAN YRITYS	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X10
TAPON YRITYS	3 648	3 924	4 104	3 840	3 516	3 792	2 904	4 104	3 864	3 816	X12
TAPPO	1 308	1 296	1 044	912	1 128	948	876	828	1 020	1 152	X12
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	16 870	18 140	18 710	18 240	19 470	18 400	17 490	19 740	19 150	17 340	X10
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	2 870	3 060	2 730	2 950	3 180	2 430	3 090	4 130	3 470	3 180	X10
LIEVÄ PAHOINPITELY	3 710	3 922	3 766	3 716	3 928	4 208	4 206	4 808	4 827	3 138	X0,5
PAHOINPITELY	36 122	34 168	36 078	37 880	38 652	39 490	40 118	44 396	45 014	37 068	X2
PAHOINPITELYN YRITYS	672	636	624	732	666	732	842	940	918	744	X2
RYÖSTÖ	12 360	10 164	9 906	9 810	9 816	8 490	8 184	8 280	7 842	7 704	X6
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	2 420	2 060	1 870	1 690	1 660	1 630	1 390	1 660	1 450	1 800	X10
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	183	216	159	252	249	267	318	336	543	252	X3
RAISKAUKSEN YRITYS	852	570	702	666	780	660	774	936	840	360	X6
RAISKAUS	1 896	1 608	2 022	1 974	2 124	2 208	1 998	2 646	2 892	1 944	X6

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen

RYÖSTÖ	2 060	1 694	1 651	1 635	1 636	1 415	1 364	1 380	1 307
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	242	206	187	169	166	163	139	166	145
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	61	72	53	84	83	89	106	112	181
RAISKAUKSEN YRITYS	142	95	117	111	130	110	129	156	140
RAISKAUS	316	268	337	329	354	368	333	441	482
SUKUPUOLIIHTEYTEEN PAKOTTAMISEN YRITYS	20	8	8	13	3	11	3	10	5
TÖRKEÄ RAISKAUS	25	12	18	15	20	15	40	14	93
TÖRKEÄN RAISKAUKSEN YRITYS	5	0	3	1	0	1	2	3	4
Väkivaltaindeksi rikokset	31 411	30 489	31 190	31 925	32 856	33 489	33 646	37 691	37 986

Max rangaistukset ja yrityksille puolet

Ilmoitettu Kpl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
LAPSENSURMA	20	10	10	0	0	0	10	10	0	X10
LAPSENSURMAN YRITYS	0	0	0	0	0	5	0	0	0	X5
MURHA	570	735	660	405	720	525	570	870	705	X15
MURHAN YRITYS	195	300	218	195	323	248	218	293	308	X7,5
SURMA	10	10	0	0	0	0	0	0	0	X10
SURMAN YRITYS	10	0	0	0	0	0	0	0	0	X5
TAPON YRITYS	1 824	1 962	2 052	1 920	1 758	1 896	1 452	2 052	1 932	X6
TAPPO	1 308	1 296	1 044	912	1 128	948	876	828	1 020	X12
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	16 870	18 140	18 710	18 240	19 470	18 400	17 490	19 740	19 150	X10
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	1 435	1 530	1 365	1 475	1 590	1 215	1 545	2 065	1 735	X5

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mittaaminen

LIEVÄ PAHOINPITELY	3 710	3 922	3 766	3 716	3 928	4 208	4 206	4 808	4 827	X0,5
PAHOINPITELY	36 122	34 168	36 078	37 880	38 652	39 490	40 118	44 396	45 014	X2
PAHOINPITELYN YRITYS	336	318	312	366	333	366	421	470	459	X1
RYÖSTÖ	12 360	10 164	9 906	9 810	9 816	8 490	8 184	8 280	7 842	X6
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	2 420	2 060	1 870	1 690	1 660	1 630	1 390	1 660	1 450	X10
PAKOTTAMINEN SUKUPUOLIIHTEYTEEN	183	216	159	252	249	267	318	336	543	X3
RAISKAUKSEN YRITYS	426	285	351	333	390	330	387	468	420	X3
RAISKAUS	1 896	1 608	2 022	1 974	2 124	2 208	1 998	2 646	2 892	X6
SUKUPUOLIIHTEYTEEN PAKOTTAMISEN YRITYS	30	12	12	20	5	17	5	15	8	X1,5
TÖRKEÄ RAISKAUS	250	120	180	150	200	150	400	140	930	X10
TÖRKEÄN RAISKAUKSEN YRITYS	25	0	15	5	0	5	10	15	20	X5
Väkivaltaindeksi rikokset	80 000	76 856	78 730	79 343	82 345	80 397	79 597	89 092	89 254	

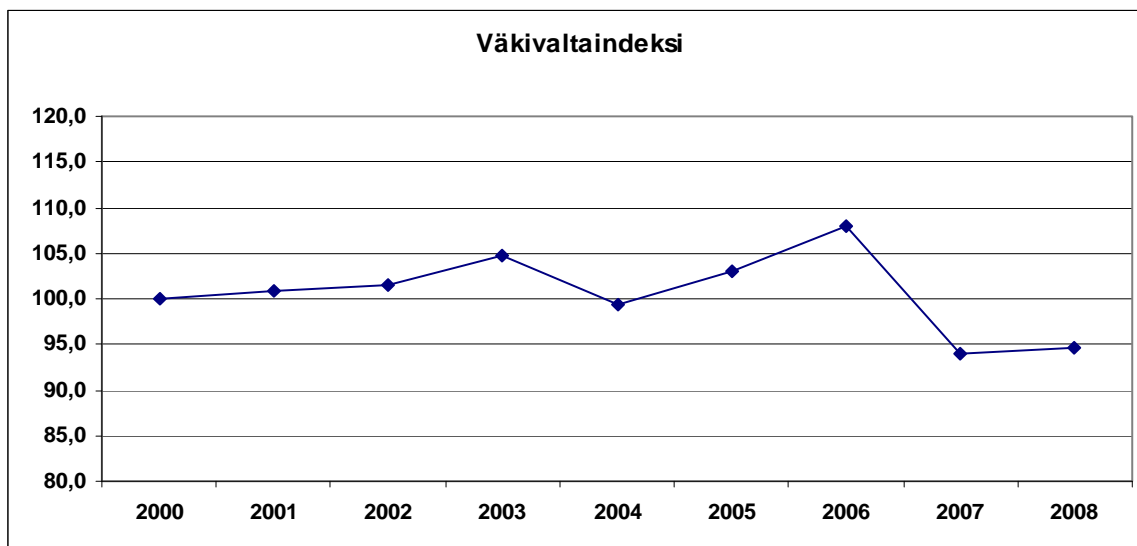
Asukasluku	01 00	01 01	01 02	01 03	01 04	01 05	01 06	01 07	01 08
Asukasluku	5171302	5181115	5194901	5206295	5219732	5236611	5255580	5276955	5300484

Indeksi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Väkivaltarikokset	64,6	67,4	66,0	65,6	63,4	65,1	66,0	59,2	59,4

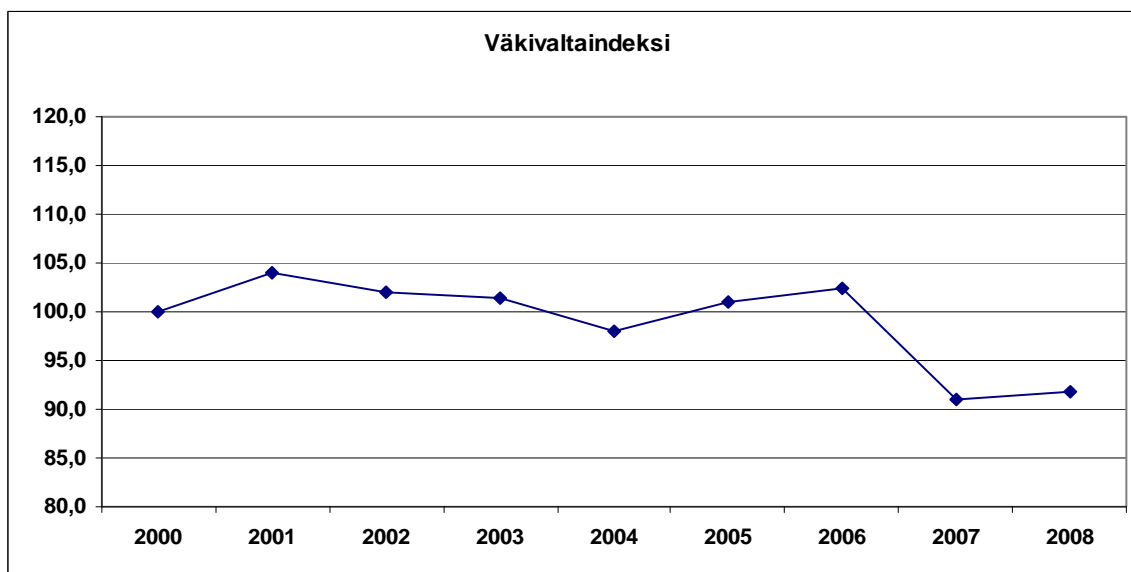
1,547

Suhteellinen indeksi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Väkivaltarikokset	100,0	104,3	102,1	101,5	98,1	100,8	102,1	91,6	91,9

Vaihtoehto 1



Vaihtoehto 2



Vaihtoehto 3

